

**T.C.
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**YAŞAYAN ÂŞIKLIK GELENEĞİ'NİN
MÜZİK EĞİTİMİNE ETKİ VE KATKILARI
(SİVAS İLİ ÖRNEĞİ)**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
AHMET AÇIL**

**TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. ZEKERİYA KAPTAN**

**SİVAS
2015**

**YAŞAYAN ÂŞIKLIK GELENEĞİ'NİN
MÜZİK EĞİTİMİNE ETKİ VE KATKILARI
(SİVAS İLİ ÖRNEĞİ)**

Ahmet AÇIL

Cumhuriyet Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Güzel Sanatlar Eğitimi
Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak hazırlanmıştır.

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. ZEKERİYA KAPTAN

SİVAS

Ocak 2016

KABUL VE ONAY OLACAK

ETİK SÖZÜ

“Yaşayan Âşıklık Geleneği'nin Müzik Eğitime Etki ve Katkıları (Sivas İli Örneği)” adlı yüksek lisans tezimin, tarafımdan akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Ahmet AÇIL

TEŞEKKÜR

“Yaşayan Âşıklık Geleneği’nin Müzik Eğitime Etki ve Katkıları (Sivas İli Örneği)” adlı yüksek lisans tezimde, konunun belirlenmesi, çalışmanın planlanması ve bu araştırmanın sağlıklı bir şekilde sürdürülmesindeki katkı ve yardımlarından dolayı öncelikle, kıymetli danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Zekeriya KAPTAN’a, bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Doğan KAYA’ ya, çeviri konusunda emeklerini esirgemeyen sayın hocam Prof. Dr. Ergün PINARBAŐI’na, Sivas Fasıl Heyeti Âşıklar ve Halk Oyunları Derneği Başkanı Sayın Ahmet AYIK’a ve tez çalışmamda benden emeklerini esirgemeyen çok kıymetli âşıklarımıza, her zaman maddi manevi destekleriyle yanımda olan başta ailem ve tüm dostlarıma teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

AÇIL Ahmet, Yaşayan Âşıklık Geleneği'nin Müzik Eğitimine Etki ve Katkıları (Sivas İli Örneği), Yüksek Lisans, Sivas-2015

Âşıklık Geleneği yüzyıllardır Anadolu coğrafyasında varlığını sürdüren ve günümüzde de halen canlılığını koruyan, Türk kültürünün önemli unsurlarından biri olmuştur. Geleneğin sürekliliği bazı illerimizde devam etmekte olup, Sivas bu illerimiz arasında önemli bir yere sahiptir.

Coğrafi konumu bakımından da farklı kültürlerdeki insanların uğrak yeri halini alan Sivas İli, yıllar boyu ticari, iktisadi, sosyal ve kültürel açıdan devamlı etkileşim içinde kalmıştır. Sivas İli, bu özelliğini yıllarca korumuş ve Anadolu'daki önemli kültür merkezlerinden biri olmuştur.

Bu çalışmada, Âşıklık Geleneği ve icra biçimlerinin Sivas İli müzik eğitimi içerisinde nasıl etki/katkı sağladığı amaçlanmıştır.

Bu bağlamda, araştırma içerisinde, Âşıklık Geleneği'nin, usta-çırak ilişkisiyle günümüze kadar ulaştığı, Sivas İlinde usta-çırak ilişkisinin halen devam ettiği tespit edilmiştir. Bununla birlikte; cem ritüelleri, zâkirlik geleneği, kahvehaneler ve sazlı-sözlü (festival, şenlik ve şölen) ortamların varlığının sürdürüldüğü tespit edilmiş ve Sivas İli müzik eğitimi üzerinde nasıl etkileri olduğu araştırılmıştır.

Araştırma, betimsel düzende durum saptamaya yönelik nitel bir araştırmadır. Veriler nitel araştırma yöntemlerinden, doküman incelenmesi, gözlem, görüşme ve seçkisiz örnekleme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler betimsel çözümlene yöntemleri uygulanarak değerlendirilmiştir.

Çalışmanın sonucunda, Âşıklık Geleneği'nin ve icra biçimlerinin, Sivas İli müzik kültürü ve müzik eğitimi üzerinde etki/katkı sağladığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sivas, Âşıklık Geleneği, Müzik Eğitimi

ABSTRACT

Açıl Ahmet, The Effects and Contributions of the Minstrelsy Tradition to Music Training (Study is the first model which is made in Sivas) , Post Graduate , Sivas- 2015.

The Minstrelsy Tradition that has maintained its effects and existence for centuries and has vivid nowadays has one of the most important factors for Turkish Culture.

The people who have different culture has come to Sivas because of its geographical position, so Sivas has kept in touch for years in terms of commercial,financial,social and cultural sights. Sivas has safed this feature for years and Sivas has become one of the most important center that is obeyed the Minstrelsy Tradition's rules and its form of the execution. It has been aimed how to contribute and affect on Sivas music training with the Minstrelsy Tradition and its form of the execution.In this context,it has been observed that the Minstrelsy Tradition has reached with master-apprentice relationship these days in Sivas and the master-apprentice relationship has continued in this study.In addition to this, it has been made firm that Cem Rituels, Zakirlik Tradition, Kahvehane (coffee houses culture) and sazlı-sözlü ortamlar (feasts,joviality) have survived and theirs effects have been researched on music training in Sivas.

The study which determines status determination as descriptive form is a qualitative survey.Data have been acquired from qualitative researching techniques like document analysing,observing,interviewing and random sampling techniques.The data which are acquired have been evaluated by using descriptive resolution techniques.

It has been concluded that the Minstrelsy Tradition and its form of the execution contribute and affect on Sivas peoples's who live in there music culture and music training.

Key Words: Sivas, Minstrelsy Tradition, Music Training

ÖNSÖZ

Türk kültürünün önemli unsurlarından birisi de Âşıklık Geleneği'dir. Âşıklık Geleneği'nin tarihi İslamiyet öncesi dönemlere kadar uzanmaktadır. Bu gelenek kam, baksı ve ozanlık geleneğinden biçimlenerek günümüze kadar gelmiş, 16. yüzyıldan sonra Âşıklık Geleneği kimliğine bürünmüştür.

Türk kültürünün, yaşatılması, aktarılması ve günümüze kadar ulaşmasını sağlayan dallardan biri de Âşıklık Geleneği ve icra biçimleridir. Geleneğin aktarılmasında izlenen en önemli yollardan biri de müziktir. Geleneğimiz ve birikimlerimiz müzik sayesinde aktarılmış, âşıklar ve Âşıklık Geleneği ile günümüze kadar ulaşmıştır.

Kültürümüzün en önemli yapı taşlarından birini oluşturan Âşıklık Geleneği, Orta Asya'dan Anadolu'ya geliş sürecinde, toplum üzerindeki etkisiyle zamanın süzgecinden geçerek günümüze kadar ulaşmış ve toplumun kültürü üzerinde etkileyici, şekillendirici bir yanı olmuştur

Âşıklık Geleneği Türk insanının müzik beğenisini, sanat olgusunu oluşturmuş ve kültürel kimliğin belirlenmesinde önemli rol oynamıştır.

Bu doğrultuda gelenek kendi içerisinde, günümüze kadar birçok âşık ve çırak yetiştirmiştir. Geleneğin yetiştirdiği âşıklar; yetiştikleri yöreler bakımından değerlendirildiğinde, Sivas İli bu zengin birikimin olduğu yörelerden birisidir. Sivas İli bugün halen geleneğin kurallarının ve icra biçimlerinin yaşandığı önemli merkezlerinden biridir. Sivas'ta Âşıklık Geleneği ve icra biçimleri canlılığı korumakta, yöre halkının müzik kültürü ve müzik eğitimi üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	vi
KISALTMALAR DİZİNİ.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	iii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
1.GİRİŞ.....	1
1.2. Problem Cümlesi	17
1.2.1 Alt Problemler	17
2. Amaç	18
3. Önem.....	18
4. Varsayım	18
5. Sınırlılıklar	18
İKİNCİ BÖLÜM	19
2. İLGİLİ LİTERATÜR TARAMASI	19

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	25
3. YÖNTEM	25
3.1.Araştırma Modeli.....	25
3.2.Evren.....	25
3.3. Örneklem.....	25
3.4. Veri Toplama Yöntemi	26
3.5. Veri Çözümleme Yöntemi	26
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	27
4. BULGULAR VE YORUMLAR	27
4.1. Düğünler	28
4.2. Kahvehaneler	29
4.3. Ayin-i Cemler	38
4.4. Sivas İlinde Yapılan Müzik Odaklı Etkinlikler (Şölen/Şenlik/ Festival).....	47
BEŞİNCİ BÖLÜM	56
5.1. Sonuç	56
5.2. Tartışma	56
5.3. Öneri	56
KAYNAKÇA	58
EKLER	63
ÖZ GEÇMİŞ	7

KISALTMALAR DİZİNİ

CÜ: Cumhuriyet Üniversitesi

DTHMK: Devlet Türk Halk Müziği Korosu

İTÜ: İstanbul Teknik Üniversitesi

PSAKD: Pir Sultan Abdal Kültür Derneği

SİFAHOD: Sivas Fasıl Heyeti Âşıklar ve Halk Oyunları Derneği

Vd. : ve diğerleri

Vb. : ve benzeri

TRT: Türkiye Radyo Televizyon

THM: Türk Halk Müziği

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Kültür, insanın ortaya koyduğu, yüzyıllardır sürekliliğini sağladığı, kendine mal ettiği ve içinde insanın var olduğu tüm gerçekliktir. Bu yaklaşımla, insanın kültürel bir varlık olduğu ve kültür olgusunun, insan hayatına birçok dalıyla anlam kazandırdığı, zenginlik yüklediği ve toplum içindeki insanların, ilişkilerine ve davranışlarına etki ederek düzenlediği, değerler birikimi olduğu söylenebilir.

Biol'a göre; Kültür, insan tarafından oluşturulan, geliştirilen ve yeni nesillere aktarılan düşünceler, davranışlar, değer yargıları, araçlar ve insan tarafından yaşamı kolaylaştırmak için yapılan her şey, olarak tanımlamıştır (Biol, 2002).

Bununla birlikte, Uçan'a göre; Toplum içerisinde kendi varlığını hisseden insan, kendi yaşam etkinliğinin farkına, bilincine, bilgisine varır ve toplumsallaşır ve kültürlenerek oluşur, değişir ve gelişir (Uçan, 1996).

Bu doğrultuda kültürlenerek oluşan insanın, kendini var etmesi ancak doğduğu coğrafyanın kültürü içinde gerçekleşir. İnsan, belli bir toplumun üyesi olarak kendi kültürel mirasını öğrenir, onu savunur, yaşatır ve kendisinden sonraki kuşaklara aktarır. Yaşanılan coğrafi yer, komşuları, sosyal ve kültürel yapısı toplumların kültürlerini oluşturmada etkili olduğu söylenebilir.

Bu ifadeler doğrultusunda, kültür, toplumların, belli bir yerde yaşayan bir gruba veya bir yöreye özgü, ortak kazanımlarını, değerlerini, alışkanlıklarını, gelenek, görenek, birikimlerini vb. gibi yaşamsal unsurlarını oluşturan bir kavram olduğu şeklinde söylenebilir.

Toplumların kültürel birikimi, çeşitli uygarlıklarla kurduğu iletişimden, farklı coğrafi bölgelerde yaşamış olmasından, farklı kültürlerdeki insanlarla, yıllar boyu ticari, iktisadi, sosyal ve kültürel açıdan devamlı etkileşim içinde olmasından kaynaklanmaktadır.

Bilinen eski çağlardan bu yana insanlar, dünyada çeşitli uygarlıklar kurmuş, her ulus kendi tarihini oluşturmuştur. Yaşanılan coğrafi yer, komşuları, sosyal ve kültürel yapısı toplumların kültürlerini etkilemiştir.

Dünyanın en eski yerleşim bölgelerinden biri olan Anadolu, binlerce yıllık geçmişi ve tarihinde var olan birçok farklı kültürlerin etkisiyle ender görülen kültürel zenginliğe sahiptir. Bu zengin kültür yapısı, kendi kültürlerine ait müzikal anlatımlarını ifade etmede, kültürlerini taşımada, yaşatmada ve kuşaklar arası aktarımda müziğin etkili bir rol taşıdığı söylenebilir.

Bunun yanında, Anadolu'da ozanların, âşıkların kopuz (çöğür, bağlama) eşliğinde yaptığı müzik ile vücut bulan, yayılan, gelişen, zenginleşen Türk kültürü, yüzyıllar boyu temalarını, formlarını, türlerini tekrarlayarak, yeni unsurlar bünyesine katarak, yeni teknikler ve melodik yapılar oluşturarak, kendi içinde mektepler kurarak, temsilciler yetiştirmiştir (Yıldırım, 1998).

Bu ifadeye göre, âşıkların ürettiği müzik ile Türk kültürü vücut bulmuş ve geleneğin icra biçimleri sayesinde, kuşaktan kuşağa aktarılmıştır. Bu doğrultuda, ozanları ve âşıkları gelenek içerisinde kültür taşıyıcıları olarak tanımlamak mümkündür. Anadolu'daki zengin kültürün en belirgin, en öne çıkan öğelerinden birisi de müziktir diyebiliriz.

Clarke göre; Kuşaktan kuşağa aktarılıp zamanımıza kadar ulaşan, şekillenen kültürel öğelerin başında müzik gelir. Müzik ait olduğu kültürün anlaşılmasında, öğrenilmesinde önemli bir katkı sağlayabilir. Aynı zamanda, en sabit ve en dayanıklı kültürel öğelerden biri olduğu için, söz konusu olan herhangi bir ulus, etnik ya da kültürel bir grubu anlamayı sağlayacak anahtarlardan biridir (Clarke, 2001).

Türk kültürünü anlamayı sağlayacak anahtarlardan biri ise, Âşıklık Geleneği ve bu geleneğin biriktirdiği, ürettiği müzikte saklıdır.

Durbilmez'e göre, Âşıklık Geleneği sayesinde, geçmişten günümüze kadar bilgi ve birikimler, farklı biçimde anlatılmaya, yaşatılmaya ve aktarılmaya çalışılmış, bunları anlatma yollarından biri olarak da müziği kullanmışlardır (Durbilmez, 2008).

Bununla birlikte, Uçan'a göre; müziğin, bireysel ve toplumsal kültürü arttırıcı, kültürel özellikleri taşıyıcı ve kuşaktan kuşağa aktarıcı, kültürler arası ilişkileri güçlendirip pekiştirici, çeşitlendirip zenginleştirici yönü vardır (Uçan, 2011).

Bu ifadeler doğrultusunda, müziğin bu yönü, kültürel değerlerin taşınmasında, kültürel kimliğin oluşumunda, korunmasında ve sonraki nesillere aktarılmasında önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Kuşaklar arası aktarımın vaz geçilmez unsurlarından biri olan müzik, Âşıklık Geleneği'nin yüzyıllar boyu taşınmasını ve günümüze kadar ulaşmasını sağlamıştır.

Artun'a göre; Yüzyıllardır Anadolu coğrafyasında varlığını sürdüren ve günümüzde de halen canlılığını koruyan Âşıklık Geleneği'nin tarihi, çağlar öncesine dayandığı geleneğin kökeni konusunda çeşitli görüşler bulunmakla birlikte, genel kabulü âşıklığın, ozan-baksı geleneği ile başlamasıdır (Artun, 2009).

Diğer taraftan, Rayman'a göre; Âşıklık Geleneği'nin kökleri, her ne kadar İslâmiyet öncesi dönemlere dayansa da, Yunus Emre ile Âşıklık Geleneği'ni başlatmak bir gelenek hâlini almıştır (Rayman, 1997).

Bu ifadeler doğrultusunda, kültürümüzün en önemli yapı taşlarından birini oluşturan Âşıklık Geleneği, Orta Asya'dan Anadolu'ya geliş sürecinde, toplum üzerindeki etkisiyle zamanın süzgecinden geçerek günümüze kadar ulaşmış ve toplum üzerinde şekillendirici bir yanı olmuştur.

Âşıklık Geleneği, 15. , 16. , 17. , 18. ve 19. yüzyıllarda parlak bir dönem geçirmiş ve güçlü temsilciler yetiştirmiş, halkın millî kültürünü, örf ve âdetini oldukça başarılı ve canlı bir şekilde yansıtmış, gelecek kuşaklara taşımış ve Anadolu'da şekillenmeye başlamıştır (Turan, 2014).

15. yüzyılın ve Yunus Emre geleneğinin devamı sayılan Âşıklık Geleneği, ozan-baksı geleneğiyle temelini oluşturmuş ve 16. yüzyıldan itibaren yazılı kaynaklara aktarılmaya başlanmıştır. Anadolu'da ozan-baksı geleneği, Âşıklık Geleneği'nin zeminini hazırlamıştır (Turan, 2014).

Bu ifadeler göre, bu gelenek kam, baksı ve ozanlık geleneğinden biçimlenerek günümüze kadar gelmiş, 16. yüzyıldan sonra Âşıklık Geleneği kimliğine bürünmüştür.

17. yüzyılda Âşıklık Geleneği oluşumunu artık tamamlamış ve bu yüzyılda en parlak dönemlerinden birisini yaşamıştır. Düzgün'e göre, bu yüzyılda Âşıklık Geleneği'nin genişleyip yayıldığını ve bu sayede âşık kahvehanesi ve fasıl geleneğinin oluştuğunu bildirmektedir (Düzgün, 2006).

18. yüzyılda Âşıklık Geleneği, çok yaygınlaşmıştır. Bu yüzyılda âşıklar arasında medrese öğrenimi gören, medrese çevresine giren, âşıkların arttığı görülmektedir (Sakaoğlu, 1998).

19. yüzyıl, Âşıklık Geleneği'nin en parlak iki yüzyılından birisidir. Geleneği temsil eden güçlü âşıklar yetişmiş ve sayıca birçok eserler üretmişlerdir. Bu yüzyılda âşıklar çoğalmış, büyük şehirlerde, özellikle İstanbul'da teşkilatlanıp kahvehanelerde sanatlarını icra etmişlerdir. 19. yüzyılda İstanbul, Âşıklık Geleneği'nin en çok geliştiği bir yer olmuştur. Semaî kahvehanelerinin açılmasına ve bu kahvehanelerde, geleneğin sürekliliği ve sözlü kültürün yaşatılması sağlanmıştır (Düzgün, 2006).

Bununla birlikte Özarlan'a göre; kültür aktarımı ve gelişen eğitim süreci, bir gelenek çerçevesi içinde ve sadece insan hafızasında korunarak, söze dayanan sözlü kültür ortamı sayesinde gerçekleşmiştir. Sözlü kültür ortamının en belirgin icra zemini de, çeşitli mekân ve zamanlarda yapılan âşık fasılları, sazlı sözlü ortamlar ve âşık kahvehaneleridir (Özarlan, 2001).

Bu doğrultuda, Türk kültürünün en önemli temel taşı olan Âşıklık Geleneği'nin sürekliliği konusunda, kahvehaneler önemli bir kaynak olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna bağlı olarak, geleneğin aktarılmasında kahvehaneler birer eğitim yeri olarak tanımlanabilir.

Kahvehaneler, Âşıklık Geleneği'nin sürekliliğini sağlamış, aynı zamanda, bu geleneğe ilgi duyan ve bu gelenekten feyz alan insanların uğrak yeri haline gelmiştir şeklinde ifade edebiliriz. Kahvehaneler, âşıkların icra biçimlerinden etkilenerek birçok insanın âşıklığa ve müziğe yönelmesini sağlayan icra biçimlerinden birisi olduğu söylenebilir.

Bu icra biçimlerinden biri olan kahvehaneler, Artun'a göre; "tarihsel seyir içerisinde Âşıklık Geleneği'nin en önemli icra mekânlarıdır. Ortaya çıkan teknolojik gelişmeler ve değişen hayat koşullarına paralel olarak bazı farklılıklar görülmesine rağmen, günümüze kadar âşık kahvehaneleri, temel işlevlerini yitirmemişlerdir. İlk olarak 16.yüzyılın başlarında İstanbul'da açıldığı ve kahvehanelerin yaygınlaşarak bütün ülkeye yayıldığı, zamanla çeşitli sanat faaliyetlerine yer verildiği, halkın duygu ve düşüncelerine tercüman olan âşıklarında, bu mekânlarda sanatlarını icra ettikleri bilinmektedir" (Artun, 2014).

Bununla birlikte, geleneğin sürekliliği, usta- çırak geleneği içerisinde gerçekleşmiştir. Âşıklar çıraklıktan başlayarak belli bir eğitimden geçerler. Âşıklık Geleneği, kendine özgü icra töresi, geleneğe dayalı yapısı, âşık olmak ve âşıklığı sürdürmek için kuralları olan bir gelenektir. Bu kuralların en önemli olanı, çırak yetiştirme (Artun, 1996).

Diğer taraftan, Düzgün'e göre; âşıkların çırak yetiştirme geleneği, belirli bir eğitim içerisinde gerçekleşir. Bu eğitim, icra esnasında, ustanın izlenmesi esasına dayanır. Bu yüzden çırak, ustanın sanatını icra ettiği her ortamda, ustasının eğitiminden faydalanmak için, ustasının yanında bulunmak durumundadır (Düzgün, 2006).

Bu ifadelerle göre, Âşıklık Geleneği içerisinde usta-çırak ilişkisi, geleneğin, geleneksel eğitim ve öğretim yöntemi olduğunu söyleyebiliriz. Bu geleneksel öğretim yöntemi sayesinde bilgi ve birikimler günümüze kadar ulaşmış, geleneğin sürekliliğini sağlamıştır.

Bununla birlikte, Behar'a göre, yirminci yüzyılın başlarından önce ise, musiki icra ve öğretiminde hiç nota kullanılmadığı için şifahi eğitim, yani esas itibarıyla usta-çırak ilişkisine dayanan musiki eğitim sistemi olan meşk; esas itibarıyla taklit ve tekrar üzerine kuruludur. Hoca tarafından talebeye kısım kısım ve bütünüyle defalarca tekrar ettirilen musiki eseri de usulüyle birlikte hafızada yer ederdi (Behar, 2003).

Bu doğrultuda, geleneksel bir eğitim sistemi olan, usta-çırak ilişkisinin eğitim sürecinin temeli, sözlü kültüre dayanmaktadır. Çıraklar, geleneğin icra edildiği mekânlarda ustalarını dikkatle dinleyerek, ustalarının sözlerini ezberleyerek, ustalarını

dikkatlice gözlemleyerek, ustanın hareketlerini taklit ederek yetişmektedirler. Bundan dolayı usta-çırak geleneğindeki eğitim sürecinin temelini, dinleme, ezberleme, gözleme ve taklit etme metotlarının oluşturduğu söylenebilir.

Bu doğrultuda, âşıklarımız sayısız eserleri yüzlerce yıl zihinlerinde taşıyarak günümüze kadar ulaştırmış, bu süre içerisinde birçok insanın müzik kültürünü ve müzik eğitimini etkilemiştir diyebiliriz.

Bunun yanında, Alevi-Bektaşî inancının cem ritüelleri ve zâkirlik geleneği de Âşıklık Geleneği içerisinde, sayısız eser, bilgi ve birikimleri günümüze kadar ulaştırmış ve halen bu geleneği yaşatmaya devam etmektedir.

Âşıklık Geleneği'nin temelleri her ne kadar İslamiyet öncesi döneme kadar uzansa da, Türklerin içinde bulunduğu kültür dairelerine göre bazı değişiklikler gösterse de, özünü korumuş ve icra biçimleri ile günümüzde varlığını halen devam ettirmektedir.

Günümüzde, Âşıklık Geleneği'nin sürekliliği konusunda, âşık fasıllarının, âşık karşılaşmalarının, âşık kahvehanelerinin, düğünlerin, yaşayan Alevi- Bektaşî inancına sahip insanların cem ritüellerinin, festival, şenlik ve şölenlerin, Âşıklık Geleneği örneklerinin sunulmasında ve geleneğin yaşatılmasında önemli bir kaynak olarak karşımıza çıkmaktadır.

Âşıklık Geleneği'nin sürekliliği sayesinde Anadolu, bir kültür merkezi haline gelmiş, Âşıklık Geleneği'nin oluşumuna ve gelişimine tanıklık etmiştir.

Kaptan'a göre; Anadolu Coğrafyasında kendi biçimini ve çizgisini oluşturan Âşıklık Geleneği, günümüze kadar birçok âşık - temsilci- yetiştirmiştir. Geleneğin yetiştirdiği âşıklar; yetiştikleri yöreler bakımından değerlendirildiğinde, XVII. ve XVIII. yüzyılda bazı yörelerde özellikle Kars, Erzurum'da yoğun olarak yaşadıkları görülmektedir (Kaptan, 2014).

Bu zengin birikimin olduğu yörelerden biri de Sivas İlidir. Sivas İli, bugün halen Âşıklık Geleneği'nin ve icra biçimlerinin yaşandığı önemli merkezlerden biridir.

Bununla birlikte, Kaya'ya göre; Sivas, gerek sayı gerekse nicelik yönünden yetiştirdiği âşıklar bakımından daima adından söz ettirmiş ve hatta “âşıklar yatağı”

olarak nitelendirilmiştir. Sivas'ta bugüne kadar 800 âşığı tespit etmiş ve yazmış bulunmaktayız (Kaya, 2003).

Diğer taraftan, Sivas yöresindeki halkın âşıklığa yönelmesinin önemli bir sebebi de çevredir. Çevrede, yüzyıllar boyu süregelen, sözlü eğitim ve kültür birikimi vardır ve şekillendirici faktöre sahip çevre, sürekli bunu desteklemektedir. Yetişmekte olan çocuklar ve gençler, bu sözlü eğitimi alarak günün birinde, kendisini âşıklar arasında bulmaktadır. Âşıkların sazlı sözlü ortamlarından, muhabbetlerinden etkilenerek, müziğe yönelmektedirler (Kaya, 2008).

Bu ifadeler doğrultusunda, bugün Sivas'ta, her yıl düzenli olarak yapılan, çeşitli günlerde, çeşitli yerleşim merkezlerinde gerçekleştirilen festival, tören, şenlik ve müzik odaklı etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Bu etkinlikler aracılığıyla sahne alan âşıklar, icralarını sergilemekte ve Âşıklık Geleneği'nin, Sivas İli müzik kültürü ve özellikle müzik eğitimi üzerinde etkisi ve katkısı olduğu düşünülmektedir.

Bu doğrultuda, Sivas yöresinde yapılan sazlı-sözlü toplantılar dört şekilde gerçekleşmektedir.

Bu etkinlikler; 1. Düğünler - 2. Kahveler - 3. Ayin-i Cemler - 4. Şölen / Şenlik / Festival (Kaya, 2008).

Bu icra biçimleri sayesinde, Âşıklık Geleneği'nin birikimleri asırlardır taşınmış ve geleneğin devamlılığını sağlamıştır.

Bu bilgiler doğrultusunda, geleneksel eğitim sürecinin gerçekleştirildiği icra biçimlerinden kahvehaneler, düğünler, ayini cemler, festival, şenlik ve şölenler, Sivas'ta halen önemini devam ettirmektedir.

Bu doğrultuda, bugün halen devam eden, bu sazlı-sözlü ortamların varlığı, Sivas müzik kültürü ve özellikle müzik eğitimi üzerinde yönlendirici bir rol oynadığı fikrini oluşturmuştur.

Yüzyıllar boyu süregelen Âşıklık Geleneği'nin ve geleneğin içerisindeki mekânların varlığı ve geleneğin icra biçimlerinin, günlük sosyal yaşam içerisinde her an

karşımıza çıkması, Âşıklık Geleneği'nin, Sivas müzik kültürü ve özellikle müzik eğitimi üzerinde yönlendirici bir rol aldığını güçlendirmektedir.

Sivas yöresinde bilinen âşıkların sayısı 800 civarındadır. Sivas'ta âşık sayısının bu denli fazla oluşu, bireylerin yetiştikleri kültürel ortamdan kaynaklanmaktadır. Sivas Fasil Heyeti Âşıklar ve Halk Oyunu Derneği, Sivas Âşıklar Kültür Derneği, Âşık Ruhsati Derneği, Kahvehaneler ve bu derneklerin yapmış oldukları faaliyetlerle (festivaller, şenlikler, şöenler, dernekte düzenli olarak yaptıkları atışmalar vd.) Sivas İli müzik eğitimi ve kültürü üzerinde önemli bir yeri olduğu düşüncesini desteklemektedir.

Bunun yanında, âşıkların derneklerde, fasıllar, atışmalar, sazlı sözlü ortamlar oluşturması, bu ortamlara katılan halkın ilgisini çekmektedir. Bu ilgi sayesinde, kişiler bu yola bağlama çalmayla başlayıp, kendilerini müzikal anlamda yetiştirmekte ve geliştirmektedirler.

Bu doğrultuda, Âşıklık Geleneği ve icra biçimleri içerisinde etkilenecek müziğe heves edip, müzikal yaşamın içerisinde bulunan bireylerin, müzik eğitimleri üzerinde Âşıklık Geleneği ve icra biçimlerinin büyük etkisi olduğu söylenebilir.

Meslekleri ne olursa olsun, müziğe yönelen ve bağlama çalan kişilerin, dinleyerek, görerek ve müziğin icra edildiği yerlerden etkilenecek, müziğe başladıkları veya yöneldikleri, yapılan görüşmelerde tespit edilmiştir.

Bu yörede müziğe duyulan ilginin yoğunluğu ve hatta her ailede yaklaşık bir bağlamanın bulunması, bu yörede halen devam eden Âşıklık Geleneği'nden kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir.

Bu bilgiler doğrultusunda, Âşıklık Geleneği ve icra biçimlerinin, Sivas İli müzik kültürü ve özellikle müzik eğitimine etki/katkı sağladığını söyleyebiliriz.

1.2. Problem Cümlesi

Âşıklık Geleneği Sivas İli müzik kültürü ve müzik eğitimini nasıl etkilemektedir? Sorusu araştırmamızın problem cümlesini oluşturmaktadır.

1.2.1. Alt problemler

Âşıklık Geleneği içerisinde icra biçimlerinin sergilendiği, düğünler, Sivas İli müzik eğitimine nasıl katkıları olmuştur?

Âşıklık Geleneği içerisinde icra biçimlerinin sergilendiği, kahvehaneler, Sivas İli müzik eğitimine nasıl katkılar sağlamıştır?

Âşıklık Geleneğinin icra biçimlerinden, cem törenlerindeki zâkirlik geleneğinin, Sivas İli müzik eğitimine nasıl katkıları olmuştur?

Âşıklık Geleneğinin icra biçimlerinin sergilendiği, festival, şenlik, şöenlerin(sazlı sözlü ortamlar), Sivas İli müzik eğitimine nasıl katkılar sağlamıştır?

Bu sorular çalışmanın alt problemlerini oluşturmaktadır.

2. Araştırmanın Amacı

Sivas İlinde, zengin bir kültür birikiminin varlığı, çok sayıda aşığın olması ve halkın müziğe yoğun ilgi duymasının temelinde, Âşıklık Geleneği'nin ve icra biçimlerinin etkisi/katkısı olabileceği düşüncesi, bizi bu çalışmaya yönlendirmiştir.

Bu doğrultuda, Âşıklık Geleneği'nin ve icra biçimlerinin, düğünler, kahvehaneler, Cem ritüelleri, festival, şenlik ve şölenlerin, Sivas İli müzik eğitimine nasıl etkilerinin olduğu tespiti, araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

3. Araştırmanın Önemi

Yapılan literatür araştırması sonucunda, Âşıklık Geleneği ile ilgili çalışmaların daha çok edebiyat alanı içerisinde incelenmiş olduğunu görmekteyiz. Âşıklık Geleneği'nin müzik eğitimi ile ilgili bağlantısı herhangi bir çalışma içerisinde yer almadığı tespit edilmiştir.

Âşıklık Geleneği'nin, müzik eğitimiyle olan ilişkisini inceleyen herhangi bir çalışmanın olmayışı ve yapılabilecek diğer çalışmalara da katkı sağlayabileceği düşüncesi araştırmanın önemini oluşturmaktadır.

4. Araştırmanın Varsayımı

Âşıklık Geleneği'nin, Sivas İlinde müzik eğitimine etkisi/katkısı olduğu varsayılmaktadır.

5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma; Sivas İli ile sınırlıdır.

Bununla birlikte çalışma; Sivas'ta yaşayan Âşıklık Geleneği ve bu gelenek içinde sadece günümüzde devam eden usta – ırak ilişkisi, Cem ritüelleri, zakirlik geleneği, âşık kahvehaneleri, festivaller, şenlikler, şölenler ile sınırlandırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma konusu ile ilgili yapılan araştırmalar ve çalışmalar üzerinde durulmuştur.

Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar – İlkeler Yaklaşımlar (Ali UÇAN, 1997)

Bu çalışmada, insan ve müzik eğitimi, müzik eğitiminin nitelikleri, türleri (Genel Müzik Eğitimi, Özenen Müzik Eğitimi ve Mesleki Müzik Eğitimi) ve temel sorunları, incelenmiş, anlatılmış ve bu kaynaklardan yararlanılmış, özellikle müzik eğitimi türleri çalışmamıza yön belirleyici nitelik kazandırmıştır.

Kurumdan Uygulamaya Müzik Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar (Zeki NACAĞI, 2011)

Bu kitap, müzik öğretiminde yeni yaklaşımların uygulama örnekleriyle sergilenmesi bakımından alanında ilk olma özelliği taşımaktadır. Bu özellik nedeniyle kitaptaki uygulama örneklerinin ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite düzeyinde müzik eğitimi-öğretimi sürecinde uygulanabilir olmasını sağlamak amacıyla yazılmıştır.

İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi (Ali UÇAN, 1996)

İnsanın en temel, en belirgin özelliği, kendi yaşam etkinliğinin farkında ve bilincinde olmasıdır. Prof. Dr. Ali Uçan'ın bu kitabı, müzik ve sanat eğitiminin üzerine kurulduğu zemin, dayandığı temel ve içine oturduğu genel çerçeve konusunda bilgi vermek, bilinçlendirmek ve düşündürmek amacıyla oluşturulmuştur. Anlatılmak istenen ana düşünce, müzik eğitimini ve onun içinde yer aldığı sanat eğitimini sürekli geliştirmek, olanaklı, gerekli ve zorunlu hale getirmektir. Çünkü müzik, sanat ve eğitim, temelde "insan" denilen ana kaynaktan ortaya çıkar.

Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı, Edebiyat Tarihi Metinleri (Erman ARTUN, 2014)

Bu çalışmada; Âşıklık Geleneği'nin kültürel değişim ve gelişimi ele alınmış, Âşıklık Geleneği'nin Anadolu'da oluşum ve gelişim süreleri anlatılmış, bu geleneği oluşturan sosyo-kültürel yapılar üzerinde durulmuş, âşıkların yetişme aşamaları anlatılmıştır.

Bununla birlikte, Âşıklık Geleneği'nin Türk kültürü içerisindeki yeri, Âşıklık Geleneği'ni besleyen kolları, âşıkları, yaşadıkları yöre ve yöre özellikleri, günümüzde yeniden yapılanarak şekillenen ve gelenekselleşmeye başlayan âşık toplantılarını ve âşık fasılları anlatılmıştır.

Alevi – Bektaşî Kültüründe Kırklar Semahı, Müzikal Analiz Çalışması (Ayışit ONATÇA, 2007)

Bu çalışmada; Alevi- Bektaşî inanç ve ritüelleri, felsefesi, tarihsel boyutu incelenmiş, Anadolu'daki Alevi-Bektaşîlik ve Alevi- Bektaşî inancında cem ritüelleri anlatılmış, Alevi Bektaşî müzik türleri, deyiş, nefes, duvaz imam, mersiye, semah türleri incelenmiştir.

Erzurum Âşıklık Geleneği (Metin ÖZARSLAN, 2001)

Bu çalışmada; tarihi zemin içerisinde Âşıklık Geleneği'nin süreci, Âşıklık Geleneği'ni oluşturan sosyo-kültürel şartlar, Âşıklık Geleneği'nde icra yerleri ve zamanları, âşık fasılları ve genel özellikleri, âşık kahvehaneleri, köy odaları ve evleri, âşıklar ve faaliyetleri, plak ve kaset yapımı, radyo ve televizyon programları, Âşıklık Geleneği'nin işlevleri ve gelenekte devam eden ve kaybolan unsurlar anlatılmıştır.

Sivas Halk Şairleri -1- (Doğan KAYA, 2009)

Bu çalışmada; geçmiş tarihlerden günümüze kadar ulaşan geleneğin, Sivas İlindeki kültürel yapısından, başlangıçtan itibaren devamlılığını sağladığı Âşıklık Geleneği'nin özelliklerinden, Sivas'ta ki Âşıklık Geleneği'nin usta - çırak ilişkisinde inceliklerden, âşık kollarından, sazlı sözlü ortamlarda yetişme geleneğinden (düğünlerde, kahvehanelerde, ayin- i cemlerde, şenlik, şölen, festivaller) ve Sivas' ta yaşamış ve yaşayan tüm âşıklar incelenmiş ve bu çalışmamda yol gösterici bir kaynak olmuştur.

Âşık Edebiyatı Araştırmaları (Doğan KAYA, 2000)

Bu çalışmada; âşık kolları ve âşıkların özelliklerinden, karşılaşma, atışma, değişme kavramları ve Sivas'ta yetişen âşık ve çırakları incelenmiştir.

Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi (Umay GÜNAY, 2005)

Bu çalışmada; 19. ve 20. Yüzyıllar arasında yapılan âşık fasıllarından (İstanbul, Kastamonu, Konya ve Doğu Anadolu Bölgesi) ve özellikleri anlatılmış ve bu özelliklerden faydalanılmıştır.

Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü (Özkul ÇOBANOĞLU, 2000)

Bu çalışmada; Türk kültür yapısının ortaya çıkış süreci, sözlü, yazılı ve elektronik kültür ortamı ile âşık tarzı ilişkiler incelenmiştir.

Edebiyat Araştırmaları (Fuad KÖPRÜLÜ, 1999)

Bu çalışmada; Anadolu âşıklarının tarihi süreçleri incelenmiş, köy ve çevrelerinde âşıkların durumunun ve âşıklara bakış ele alınmış ve âşık edebiyatı ile halk edebiyatı ayrılıkları incelenmiştir.

Sivas'ta Yaşayan Âşıklık Geleneği ve Alevi – Bektaşî Âşıklar, Hisarlı Ahmet Sempozyumu (Zekeriya KAPTAN, 2014)

Bu çalışmada; Âşıklık Geleneği'nin Türk kültürü içerisinde ki yeri incelenmiş ve önemine dikkat edilmiş, Sivas, tarih boyunca Anadolu'da Âşıklık Geleneği'nin yaygın olarak yaşatıldığı bir il olma özelliğine sahip olduğundan, bu geleneğin bu güne kadar yaşatılmasında Alevi-Bektaşî âşıkların katkılarının dikkatine değinilmiş, Sivas ilinde yaşayan ve halen Âşıklık Geleneği'ni çeşitli yönleriyle yaşatan Alevi-Bektaşî Âşıklar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Âşık Edebiyatının Tarihsel Gelişimi (Kemal TURAN, 2014)

Bu çalışmada; 15. ve 20. Yüzyıllar arası Âşıklık Geleneği'nin geçirdiği süreçler, Âşıklık Geleneği özellikleri, gelişme süreçleri, döneminde yetişen ünlü âşıklar incelenmiştir.

Âşıklık Geleneği'nin Geleceği İle İlgili Düşünceler ve Yapılması Gerekenler (Doğan KAYA, 2001)

Bu çalışmada; Âşıklık Geleneği, kültürümüz açısından çok önemli bir yere sahip olduğu için bu gelenekle birlikte Türk milleti, kültürel değerlerini, sosyal yapısını ve yaşadığı hadiseleri günümüze yansıtma imkânı bulmasından, teknolojik ürünlerin ülkemizde hızla yayılmasına bağlı olarak kültürümüzde de birtakım değişikliklerin olmasından ve eski gücünden çok şey yitirdiğini, teknolojik gelişmelerden payını alan yöreler arasında bulunduğuna değinmiştir. Ayrıca, Anadolu'da Âşıklık Geleneği'nin canlı olarak yaşadığı ve yaşatıldığı birkaç bölge olduğu, bu bölgelerden birisinin Sivas İli olduğuna dikkat çekmiş ve bu değişimlerden olumsuz etkilendiğini belirtmiştir.

Sivas'ta Âşıklık Geleneği'nin Bugünkü Durumu (Doğan KAYA, 2008)

Bu çalışmada; Sivas'ın, ülkemizde Âşıklık Geleneği'nin en önde gelen yörelerinden birisi olduğuna, gerek sayı gerekse nitelik yönünden yetiştirdiği âşıklar bakımından daima adından söz ettirdiğine ve hatta “âşıklar yatağı” olarak nitelendirildiğine değinmiş, tamamına yakını, Alevî-Bektaşî inancına sahip âşıklar ve

şairler olduğu tespit edilmiş, günümüzde Sivas'ta Âşıklık Geleneği çeşitli yönleriyle halen canlılığını devam ettirdiğini savunmuştur.

Türk Dünyası Âşıklık Geleneği'nin Geleceğe Taşınması (Erman ARTUN, 2009)

Bu çalışmada; Âşıklık Geleneği'nin, Anadolu coğrafyası dışında Azerî ve Türkmen sahalarında da yaşadığına değinilmiş, Osmanlı İmparatorluğu'nun yayıldığı bütün topraklarda ve Balkanlarda da yayılmış ve gelişmiş olduğu belirtilmiş, Âşıklık Geleneği çağlar boyu çok geniş coğrafyalara yayılarak evrensel boyut kazandığı, Âşıklık Geleneği bugün Türk dünyası ve Anadolu coğrafyasında halen devam ettiği, Türk dünyası Âşıklık Geleneği, asırlar süren deneyimlerinden süzülerek biçimlenmiş ve kuşaktan kuşağa aktarılan bir değerler bütünü olduğuna değinilmiştir.

Âşık Edebiyatı “Usta – Çırak Geleneği” İle Geleneksel Osmanlı Türk Müziği “Meşk Usulü” nün Karşılaştırılması (Ferhat ASLAN, 2012)

Bu çalışmada; âşık edebiyatındaki usta-çırak geleneği incelenmiş ve bu gelenekten hareket edilerek usta-çırak geleneği ile geleneksel Osmanlı Türk müziğindeki “meşk” usulü sözlü, yazılı ve elektronik kültür ortamları da göz önünde bulundurularak benzerlikleri ve farklılıkları bakımından karşılaştırılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma Sivas İlinde Âşıklık Geleneği'nin müzik eğitimine etkisi veya katkısının nasıl olduğunun incelenmesi üzerine kurulmuştur.

Bu doğrultuda, araştırma dört alt problem cümlesini çözümlmek üzerine kurgulanmış ve araştırma bütünüyle nitel bir araştırmadır.

Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma (Yıldırım ve Şimşek, 2013) olarak tanımlanmıştır.

Bu araştırma, durum saptamaya yönelik nitel araştırmadır. Veriler nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelenmesi (analizi), gözlem ve görüşme (Yıldırım ve Şimşek, 2011) ve seçkisiz (rastgele) örnekleme (Yıldırım ve Şimşek, 2011) teknikleri kullanılarak elde edilmiştir.

3.2. Evren

Sivas İli gerek sayı gerekse nitelik yönünden yetiştirdiği âşıklar bakımından daima adından söz ettirmiş ve hatta “âşıklar yatağı” olarak tanımlanmıştır (Kaya, 2008).

Bu doğrultuda araştırmanın evrenini, Sivas İli oluşturmaktadır.

3.3. Örneklem

Sivas İlinde yaşayan Âşıklık Geleneği ve gelenek içerisindeki pratikler/icra biçimleri, geleneğin yaşatıldığı ortamlar araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

3.4. Veri Toplama Yöntemleri

Bu araştırmada veriler, doküman incelenmesi, gözlem ve görüşme gibi çoklu nitel araştırma (Yıldırım ve Şimşek, 2011) ve seçkisiz (random, rastgele) örnekleme (Yıldırım ve Şimşek, 2011) teknikleri kullanılarak elde edilmiştir.

Öncelikle; araştırmanın problem cümlesiyle doğrudan veya dolaylı ilgili olabilecek doküman incelemesi yapılarak ulaşabildiğimiz yazılı kaynaklar, dergiler, makaleler, tezler, görsel-işitsel kaynaklar taranmıştır.

Araştırmanın amacına ulaşabilmek için, gerekli verileri toplamak üzere on bir âşıkla görüşülmüş, görüşme soruları, yapılan “sohbet tarzı görüşme tekniğı” (Yıldırım ve Şimşek, 2011) içerisinden çıkmış ve yapılan görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Araştırma kapsamında 11 âşık ve 1 dernek başkanı ile görüşme yapılmıştır. Bu kişiler, 1. Âşık İsmeti, (Karşiyaka/Sivas 27. 07. 2015, görüşme süresi iki saat), 2. Âşık Gülşadi, (Sivas/Merkez 13. 07. 2015, görüşme süresi üç saat), 3. Âşık Erkanı, (Sivas/Merkez, 06. 07. 2015, görüşme süresi iki saat), 4. Âşık Erdem Can, (Sivas/Merkez,09. 07. 2015, görüşme süresi iki saat), 5. Âşık Kulfani, (Sivas/Merkez, 10. 07. 2015, görüşme süresi iki saat), 6. Âşık Temeli, (Sivas/Merkez, 15. 08. 2015, görüşme süresi iki saat), 7. Âşık Garip Şentürk, (Sivas/Merkez, 12.08.2015, görüşme süresi iki saat), 8. Âşık Kadimi, (Sivas/Merkez, 10. 08. 2015, görüşme süresi iki saat), 9. Âşık Özlemi, (Sivas/Merkez, 14. 08. 2015, görüşme süresi iki saat), 10. Âşık Suat, (Sivas/Merkez, 17. 07. 2015, görüşme süresi üç saat), 11. Âşık Bülent, (Sivas/Merkez, 18. 07. 2015, görüşme süresi iki saat), 12. Ahmet Ayık, (Sivas/Merkez, 28. 08. 2015, görüşme süresi bir saat).

Görüşmeye katılan âşıklar, çırakları olan ve çırakları olmayan, mahlasları olan ve mahlasları olmayan âşıklar olarak sınıflandırılmış, görüşme tarihleri ve süreleri belirtilmiştir.

Kayıt altına alınan bu görüşmeler, görüşmeye katılan kişilerin izni doğrultusunda görüntü ve ses kaydına alınmıştır. Görüşmeler, dikte edilip konu başlıklarına göre düz yazı haline getirilmiştir. Elde edilen verilerin yorumlanmasında, betimsel yöntem kullanılmıştır.

3.5. Veri Çözümleme Yöntemleri

Nitel araştırmalar, araştırma sırasında elde edilmiş verileri ya da bulguları inceleyerek hipotezlerini çürütmek ya da desteklemek için bir çaba içerisinde değildirler (Ekiz, 2003).

Bu doğrultuda, Âşıklık Geleneği, âşıklar ve geleneğin icra biçimlerinden yola çıkarak, müzik eğitimi ile bağı incelenmiş ve Sivas İli müzik eğitimi üzerinde nasıl etkisi olduğu araştırılmıştır.

Araştırmada görüşmeye katılan kişilerin ifadeleri dikte edilip yazıya aktarılmış ve görüşmelere ortalama bir buçuk- iki saat sürmüştür. Bu çalışmada, kullanılan nitel araştırma yöntemleri ışığında elde edilen veriler, betimsel çözümleme yöntemleri uygulanarak değerlendirilmiştir.

Yapılan gözlemler, araştırmalar sonucunda Âşıklık Geleneği'nin ve icra biçimlerinin, Sivas İli müzik kültürü ve özellikle müzik eğitimi üzerinde etki/katkı sağladığı tespit edilmiş, bu doğrultuda elde edilen veriler sonuç ve öneriler bölümünde yorumlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Âşıklık Geleneği, Türk insanının müzikal beğenisini oluşturmakla birlikte, kültürel kimliğin belirlenmesinde de önemli rol oynamıştır. Bununla birlikte, kültürel yapının korunması ve kültürel mirasın kuşaktan kuşağa aktarılmasında önemli bir görev üstlenmiştir.

Bu doğrultuda, Türk kültürünün, yaşatılmasında ve aktarılmasında izlenen en önemli yollardan birisi de Âşıklık Geleneği'dir. Âşıklık Geleneği sayesinde bir toplumun birikimi yüzyıllar boyu yaşatılmaya çalışılmış, bu bağlamda kültür olgusu ve birikimleri kuşaktan kuşağa gelenek yolu ile aktarılmıştır.

Toplumların kültürel birikimleri incelendiğinde, kültürün gelişim aşamasında, müziğin önemli bir alan oluşturduğu ve her toplumun kendine özgü bir müziksel birikimi olduğu gözlenmektedir. Dolayısıyla belli bir çevrede doğan insanın kültürel ve müziksel gelişiminde yetiştiği toplumun birikiminin etkili olduğu düşünülmektedir.

Bu doğrultuda, Sivas, ülkemizde Âşıklık Geleneği'nin yaşatıldığı, temsil edildiği önemli yörelerden birisidir. Bunun nedeni, Kaya'ya göre, bu yöredeki halkın müziğe yoğun bir ilgi duymasından kaynaklanmaktadır. Sivas İli gerek sayı gerekse nitelik yönünden yetiştirdiği âşıklar bakımından daima adından söz ettirmiş ve hatta “âşıklar yatağı” olarak tanımlanmıştır (Kaya, 2008).

Günümüzde, Sivas'ta Âşıklık Geleneği, çeşitli yönleriyle ve geleneğin içindeki bazı icra biçimleri ile canlılığını devam ettirmektedir.

Çalışma süresince Sivas'ta Âşıklık Geleneği içerisinde tespit edilen ve bugün hala devam eden icra biçimlerinin uygulandığı mekânlardan, düğün, kahvehane, Cem ritüeli, festival, şenlik ve şölen başlıkları altında incelenmiştir.

BİRİNCİ ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUMLAR

4. 1. Düğünler

Düğünler, Sivas İlinde Âşıklık Geleneği ve icra biçimlerinin yanı sıra sözlü kültürün yaşatılması açısından önemli bir mekân olarak değerlendirilebilir.

Aslan'a göre; köy düğünlerindeki en önemli eğlence, âşık fasıllarıdır. Bu icra mekânı Âşıklık Geleneği ile birlikte, usta-çırak geleneğinin devamlılığı ve çırağın yetişmesi bakımından oldukça önemlidir. Düğünler, âşıkların sanatlarını icra ettikleri, sergiledikleri önemli mekânlardandır (Aslan,2012).

Bu ifadeye göre, düğünlerde yapılan icralar Âşıklık Geleneği'nin canlı tutulmasını sağlayan icra mekânlarından biri olarak söylenebilir. Anadolu'nun pek çok bölgesinde geleneğin sürekliliği açısından önemli mekânlardan biri olan köy düğünleri, Sivas'ta Âşıklık Geleneği ve icra biçimlerinin sergilendiği mekânlar arasındadır.

Bu doğrultuda, Âşık Gülşadi düğün icraları ile ilgili fikirlerini şöyle ifade etmiştir (2015): “Sivas'ta âşıklar düğünlere çağırılmış bu âşıklar düğünlere katılan halkta büyük izler bırakmıştır. Âşıklar birçok kişinin bu geleneğe yönelmesini sağlamış aynı zamanda saza-söze heves etmelerine ve genel anlamda müziğe yönelmelerine vesile olmuşlardır.”

Bunula birlikte, Âşık Erkani'de (2015): “Düğünlerin amacı, köyünden veya civarında şöhret kazanmış âşıklardan bir kısmını çağırarak ve düğün süresi boyunca davetlilerin eğlenmesini sağlamaktır. Sivas'ta düğünler üç gün sürer ve bu süre içerisinde, âşıklar hünerlerini sergiler, birbirleriyle atışır ve âşığın hünerleri halk tarafından çok beğenilir. Düğüne gelen halk, âşıkların söyledikleri türkülere eşlik eder. Yüzyıllardır Sivas'ta âşıklar düğünlere çağırılmış ve düğünlere katılan halkta büyük izler bırakmış, birçok kişinin bu geleneğe yönelmesini sağlamış, saza – söze heves etmelerine ve genel anlamda müziğe yönelmelerine vesile olmuşlardır,” şeklinde ifade etti.

Diğer taraftan, Âşık Erdem Can'da (2015): “Düğünlerin özelliği, çevre köy veya illerde ün kazanmış âşıklara düğün süresince yer verilmesidir. Halkın âşıklara duyduğu yoğun ilgiden dolayı, düğünlerde âşıklara sıkça yer verilir. Günümüzde ise eskiye oranla düşüş olsa da, halen düğünlere çağırılıyor. Köyde yaşayan halk bize daha fazla değer veriyor. Düğün süresi boyunca köylerde kalıyoruz, türkülerimizi, deyişlerimizi söylüyoruz. Bu icra esnasında, bizi dinleyen insanlarda bize eşlik ediyor ve bize özeniyorlar. Birçok kişinin saza ve söze yönelmesine vesile oluyoruz”, şeklinde değerlendirdi.

Bu ifadeler doğrultusunda, Âşıklık Geleneği icra biçimlerinden biri olan düğünlerin, günümüzde de varlığını devam ettirdiği gözlemlenmiş, insanların sazla-sözle tanıştıkları ve bu geleneğin sürekliliğini sağlayan icra alanları olarak değerlendirilmiştir.

Bununla birlikte, Âşık Suat'ta düğünlerle ilgili düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir (2015): “Düğünler, âşıkların halkla buluşma noktası olup, âşıkların eserlerini en rahat icra ettiği mekânlardır. Sivas'ta düğünlere çağrılan ve halen bu geleneği yaşatan âşıklar arasındayım. Gittiğim birçok düğünlerde insanlar, benden nasıl bağlama çalınması ve türkü söylenilmesi hakkında fikir edinmekteler. Buda, düğünlere gelen halkın müziğe yönelme arzusunun, düğünler sayesinde kaynaklandığına bir örnektir. Bununla birlikte, Sivas'ta halkın saza ve söze yoğun ilgi duyması, Âşıklık Geleneği'nin ve icra biçimlerinin biriktirmiş olduğu kültür birikiminden kaynaklanmaktadır. Bu doğrultuda Âşıklık Geleneği'nin icra biçimlerinden biri olan düğünlerin, Sivas İli müzik eğitimi üzerinde etkili olduğunu düşünüyorum,” şeklinde yorumladı.

Bunun yanında, Âşık Bülent'te (2015): “Düğünler, eski zamanlara oranla icrasal özelliğini yitirmeye yüz tutmuştur. Artık insanlar düğünlerinde çok az aşığa yer vermektedir. Düğünler, âşıkların en içten ve en samimi icrada bulunduğu yerler olmasına rağmen eski zamanlara oranla rağbetini yitirmeye başladı. Genel olarak düğünlerde yer alan âşıklar icralarını sergiler, bu icra halkın hoşuna gider. Halk âşıkların söylediği eserlere eşlik eder, bu durumda insanların müzik beğenisi konusunda âşıklar önemli rol oynar. İnsanların müzik alanına yönelmesinde düğünlerde yer alan âşıkların önemi vardır, “ şeklinde değerlendirdi.

Birçok âşık düğün pratiklerini tarz olarak benimsememiş ve düğünler de yer almamışlardır. Bu nedenden dolayı, düğünlerle ilgili yorum yapmamışlardır.

Yapılan görüşmeler ve elde edilen veriler doğrultusunda, Âşıklık Geleneği icra biçimlerinden düğünler, gelenek içerisinde kısmen de olsa yer almaktadır. Bu icra biçiminden etkilenen kişiler, daha çok bağlama öğrenmeyi tercih ederek halk müziği içerisinde icralarını sergilemektedirler. Bu icra biçiminden etkilenerek âşıklığa yönelmiş bir isim bulunmamaktadır.

Bu ifadelerle göre, geleneğin devam etmesinde, Sivas'ta yapılan düğünler, kısmen de olsa rol oynamaktadır. Bu geleneğin sürekliliği kısmen de olsa, Sivas İli müzik eğitimine etki / katkı sağladığı şeklinde yorumlanabilir.

İKİNCİ ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUMLAR

4. 2. Kahvehaneler

Âşık kahvehaneleri Türklere özgü bir çalgı olan saz eşliğinde şiir söyleyenlerin toplandığı yerdir. Bu şiir söyleyenlere âşık denilir ve kahvehaneler de adlarını bunlardan alır. Âşık kahvehanelerinin devamı olarak da Semai kahvehaneleri gösterilir. Bilginin ve kültürün sohbetle aktarıldığı bir toplumsal yapı içinde âşık tarzı hem halk edebiyatının hem de tekkeler yoluyla yayılan tasavvuf edebiyatının birleşimi ve yansımasıdır. Âşıklar daha önceleri yeniçeri kahvehanelerinde saz çalıp şiir söylerlermiş, daha sonra 1826 yılında yeniçeri kahvehanelerinin yıkılmasından sonra âşık kahvehaneleri ortaya çıkmıştır (<http://rihtimdergi.com/kahvehaneler/>).

Bu doğrultuda Turan'a göre; Yeniçeri ocaklarının kapatılması, tekkelerin zamanla işlevlerini yerine getiremez duruma düşmüş ve daha sonraları kapatılmıştır. Bundan dolayı, âşıkların yetişme kaynaklarından çoğu ortadan kalkmış gibi görünse de, bu yüzyılda İstanbul'da Tavuk Pazarı'nda, Tahtakale'de daha çok tulumbacılar ve kabadayılar tarafından işletilen âşık kahvelerinde sazlı sözlü muhabbetler düzenlenmeye devam etmiş ve gelenek usta-çırak ilişkisi içerisinde bu yerlerde devam ettirilmiş, yaşatılmaya çalışılmıştır (Turan, 2014).

Bu konu ile ilgili Âşık Kulfani'de düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir (2015): “Kahvehaneler, usta âşıkların çıraklarına eğitim verdikleri, halka icralarını sundukları önemli mekânlar arasındadır. Kahvehaneler, Âşıklık Geleneği'nin yaşatılmasını sağlamış ve birer okul görevi üstlenmiştir. Saza ve söze heves eden, gönül veren insanların sürekli geldiği ortamlardır. Birçok insan bu kahvehanelerden etkilenerek müziğe başlamıştır.”

Bununla birlikte, Âşık Erdem Can'da (2015): “Kahvehaneler, ustaların çıraklarına eğitim verdiği, âşıkların icralarını sergilediği en önemli mekânların başında gelir. Âşıklar düzenli bir şekilde buluşup, hünerlerini burada sergiler, çıraklarına bilgi ve birikimlerini bu ortamlarda aktarırlardı,” şeklinde değerlendirdi.

Diğer taraftan Balkaya'ya göre; “kahvehanenin Anadolu'da yayılmaya başladığı dönem, Âşıklık Geleneği'nin, kendini kurumsal olarak hissettirmeye başladığı 16. yüzyıla tesadüf etmektedir. Zamanlama bakımından Anadolu'da kahvehanelerin ortaya çıkışı ile Âşıklık Geleneği'nin oluşumu arasındaki bu paralellik, geleneğin kurumsallaşmasında bir mekân olarak kahvehanelerin önemine işaret etmektedir. Kahvehaneler hızlı bir şekilde İstanbul'dan Anadolu'nun diğer yerleşim bölgelerine yayılma göstermiştir. Semaî Kahveleri olarak da adlandırılan ve diğer adıyla Çalgıcı Kahvehaneleri olarak bilinen yerler, halk kültürünün yaşatılmasında büyük payı olan bir eğitim merkezidir ” (Balkaya, 2013).

Bu doğrultuda, Âşık Gülşadi'de kahvehanelerle ilgili düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir (2015): “Kahvehaneler, Âşıklık Geleneği'nin yaşatılmasını sağlamış ve birer medrese görevi yapmıştır. Âşıkların çıraklarına eğitim verdikleri yerlerdir. Saza ve söze hevesli insanların uğrak yeridir. Birçok insan bu mekânlardan etkilenerek müziğe başlamıştır,” şeklinde ifade etti.

Bununla birlikte, Âşık Garip Şentürk'te (2015): “Kahvehaneler, birer eğitim yeridir. Ustanın çırağına ders verdiği, bilgi ve birikimini paylaştığı mekânlardır. Aynı zamanda saza ve söze hevesli birçok kişinin uğrak yeridir. Bu kişilere doğrudan veya dolaylı bir şekilde eğitim vermişlerdir. Birçok kişi bu ortamlardan etkilenmiştir,” şeklinde yorumladı.

Bu ifadeler doğrultusunda, Âşıklık Geleneği icra biçimlerinden biri olan kahvehaneler, geleneğin sürekliliği konusunda büyük önem taşımaktadır. Bunun yanında usta-çırak ilişkisi içerisinde kahvehanelerin birer okul görevi görmesini sağlamış, bilgi ve birikimlerini bu mekânlarda aktarmış ve Âşıklık Geleneği'nin canlı kalmasını sağlamışlardır.

Diğer taraftan Çobanoğlu'na göre; “Türk toplumunun geleneksel yaşam biçimiyle özdeşleşen kahvehaneler; toplumsal yaşam içerisinde boş zamanların doldurulması, siyasi, sosyal ve güncel sorunların paylaşılması, kültürel unsurların icrasıyla iletişimin gerçekleştiği alan olarak görev yapmışlardır. Âşıklar sanatlarını

burada icra ederler; türküler, destanlar söyleyip halk hikâyeleri anlatırlardı. Âşıklık Geleneği'nin oluşumu ve bağımsız bir hüviyet kazanmasında son ve en önemli aşama kahvehanelerdir” (Çobanoğlu, 2000).

Bu ifadeye göre, kahvehaneler, Âşıklık Geleneği'nin kimliğinin oluşumunda önemli rol üstlenmiş aynı zamanda, geleneğin ve icra biçimlerinin sürekliliğini sağlayan mekânlardan birisi olmuştur. Bu mekânlarda, âşıklar sanatlarını icra eder, türküler, destanlar söyleyip halk hikâyeleri anlatır ve geleneğin canlı tutulmasını sağlar.

Bugün, Sivas İlinde kahvehaneler, hem Âşıklık Geleneği'nin icra edildiği hem de usta-çırak ilişkilerinin yoğun yaşandığı çok önemli mekânlar arasındadır. Âşık kahvehaneleri içerisinde icra edilen fasıllar sayesinde, âşıkların eğitimleri için çok önemli birer merkez olmuştur.

Bununla birlikte, usta-çırak ilişkisi içerisinde yetişen âşıkların, sanatlarını icra ettikleri en önemli mekânların başında kahvehaneler yer almaktadır. Günümüz şartları içerisinde ortaya çıkan teknolojik gelişmeler ve değişen hayat şartlarına paralel olarak, bazı farklılıklar oluşmasına rağmen, günümüze kadar gelen âşık kahvehaneleri, temel işlevlerini yitirmemişlerdir.

Bu ifadeler doğrultusunda, kahvehaneler Âşıklık Geleneği'nin ve kültür birikiminin yaşatılmasında ve aktarılmasında birer eğitim, öğretim yeri modelini aldığı söylenebilir. Kahvehaneler, Anadolu'da birçok yayılma göstermiş ve bu yayılma gösteren illerden biriside, Sivas'tır.

Âşık Erkanı'ye göre (2015): “Sivas'ta özellikle âşıkların gittiği ve âşıkların hünerlerini sergilediği Sonkoz Âşıklar Kahvehanesi, Durak Âşıklar Kahvehanesi, Şimşek Âşıklar Kahvehanesi olmak üzere toplam üç tane âşıklar kahvehanesi bulunmaktaydı ve bu kahvehanelerde düzenli olarak her hafta âşıklar, halka açık olarak sunulan atışmalar, dinletiler yapar, aileler çocukları ile beraber bu etkinliklere katılırdı. 2001 yılından itibaren, Sivas Fasıl Heyeti Âşıklar ve Halk Oyunları Derneğinin açılmasıyla tüm âşıklar, icralarını bu dernekte sergilemeye başladı. Bu mekânlardan etkilenecek müziğe yönelen birçok insan vardır,” şeklinde ifade etti.

Âşık İsmeti'ye göre (2015): “Kahvehaneler, Âşıklık Geleneği'nin köklerinin oluştuğu, temelini atıldığı yerdir. Sivas'ta kahvehaneler, âşıkların icralarını sergilediği, bir toplumun kültürünün yaşatıldığı ve devam ettirildiği en önemli mekânların başında gelir. Kahvehaneler aracılığıyla insanlar sazla, sözle tanışır, etkilenir ve bu işe heves eder. Âşığın sazındaki müziğe gönül verir ve sözündeki anlamdan etkilenir, bundan dolayı bir usta yanına çırak olarak girer, kendini yetiştirir, kahvehanedeki ortamların hepsine katılır. Kahvehaneler, bir anlamda çırakların mektep hanesi olarak da bilinir. Bunun yanında, çoğu insan kahvehanelerde kendi isteğini tatmin etmek için, bir ustanan ders alır, bağlama çalmasını öğrenir. Birçok insan saz çalmasını türkü söylemesini de bu mekânlardan öğrenmiştir,” şeklinde yorumladı.

Âşık Kadimi'ye göre (2015): “Kahvehaneler, bir kültürün taşınmasında ve yaşatılmasında, yeni nesillere aktarılmasında büyük önem taşımaktadır. Âşıklık Geleneği'nin ve icra biçimlerinin sergilendiği yerlerdir. Sivas'ta, günümüzde kahvehanelerin sağladığı işlevleri dernekler üstlenmiştir. Kahvehanelere gelen insanlar derneklere gelmeye başlamış ve sadece mekân değişikliği olmuştur. Âşıklar icralarını bu derneklerde sergilemekte, çıraklarına burada eğitim vermekte, dinleti ve atışmalarını halka açık olarak burada yapmaktadırlar. Bu ortamlardan etkilenecek saza ve söze başlayan sayısız insan vardır,” ifadesini kullandı.

Âşık Suat, Âşık Bülent ve Âşık Özlemi, âşık kahvehanelerinin bulunduğu dönemlerde, yaşları küçük olduğundan o dönemdeki kahvehane meclislerine yetişemediklerini belirttiler.

SİFAHOD Başkanı Ahmet Ayık'a göre (2015): “Derneğimiz 2001 yılında açılmıştır. Derneğimizin varlığı, kahvehanelerin tüm özelliklerini içinde barındırıp, daha nitelikli hale gelmesine, âşıkların daha verimli olmasına olanak sağlamıştır. Sivas'ta yaklaşık 650 üyesi olan bu dernekte üyelerin yetmiş tanesini âşıklar oluşturmaktadır. Diğer üyeler ozanlar, halk şairleri, öğretmenler, öğrenciler, emekliler yani Âşıklık Geleneği'ne gönül vermiş insanlar oluşturmaktadır,” şeklinde değerlendirdi.

Bu doğrultuda, derneğin üye sayısının bu kadar fazla olması, yöre halkının saza ve söze hevesli olduğu ifadesini, bize açıkça sunmaktadır. Yapılan görüşmeler ve elde

edilen veriler doğrultusunda, kahvehanelerin, Sivas İli mzık kültüründe ve özellikle mzık eğitiminde etkisi olduğu Şeklinde yorumlanabilir.

ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUMLAR

4.3. Ayin-i Cemler

Türk kültürünün sürekliliğini sağlayan önemli bir alan da, Alevi-Bektaşî kültürüdür. Türk kültürünün yaşatılmasında ve günümüze kadar yalın bir şekilde korunmasında, Alevi-Bektaşî inancına sahip insanların büyük rolü vardır. Alevi-Bektaşî geleneğinin önde gelen manevi değerlerinden biri müziktir. Müzik bir kültür etkinliği, bir sanat etkinliği olmaktan öteye, inanç dokusunu oluşturan bir öğedir.

Alevi-Bektaşîlerin cemaatle birlikte müzik ve semah eşliğinde yaptıkları ibadete “Cem” adı verilmektedir. Alevilerin ibadet olarak gerçekleştirdikleri Cemlerde, inanç önderi olan dedelerden sonra, zâkirler gelmektedir (Noyan, 1966).

Geleneğin taşıyıcılığı anlamında en önemli görevi üstlenen, bilgi ve birikimlerini, saz eşliğinde yolun kurallarını, yol mensuplarına anlatma görevini yerine getiren kişilere, zâkir ya da Cem âşığı denilmektedir (Onatça, 2007).

Bu konu ile ilgili düşüncelerini Âşık Kadimi şu şekilde ifade etmiştir (2015): “Türk kültürünün en önemli yapı taşlarından birisi olan Âşıklık Geleneği’nin, sürekliliği, konusunda zâkirlerin diğer bir tanımıyla Cem âşıklarının, çok önemli katkıları vardır. Sayısız eserleri zihinlerinde ezberleyerek günümüze ulaştırmışlardır. Bu geleneği, zâkirler Cem ortamlarında ve usta-çırak ilişkisi içerisinde öğrenip geliştirmektedirler. Zâkirlik geleneğinin geçmişi hakkında genel bir bilgi bulunmamakla beraber, zâkirler daha çok zâkir ailelerden yetişmektedir. Sivas’ta bu gelenek hâlen varlığını sürdürmektedir. Her hafta perşembe günü Cem yürütülür ve zâkirler deyişleri ile Cemlerde Allah, Muhammet, Ali, Hacı Bektaş Veli ve on iki imamın isimlerini zikrederler. Halk, zâkirlerin seslendirdiği deyişlerden çok haz duyar ve ilahi aşka erişir, etkilenir. Bundan dolayı, Alevi-Bektaşî geleneğinden gelen her ailede bir bağlama bulunur, deyişler, nefesler, duvazlar seslendirilir. Buda geleneğin canlı kalmasında ve sürekliliğin sağlanmasında çok önemlidir.”

Bu doğrultuda, Cem âşıkları veya zâkirler, geleneğin bilgi ve birikimlerini taşıyan, aktaran kültür taşıyıcıları olarak tanımlanabilir.

“Cem âşıkları, küçük yaşlardan itibaren Ayin-i Cemlere katılarak, kendileri için gerekli olan tasavvufi halk edebiyatı ve Alevi-Bektaşî kültürüyle ilgili bilgileri buradan elde ederler. Ayin-i Cemlere başlamadan önce "muhabbet" adı verilen saz eşliğinde, eski âşıkların deyişlerinin söylendiği ve âşıkların kendi deyişlerini okudukları bir bölüm vardır. "Pir Sultan Abdal", "Nesimi", "Kul Himmet", "Sıtkı Baba", "Sadık Baba", "Şah Hatai", "Kaygusuz Abdal", vb. âşıklardan usta malı deyişler okurlar. Ayrıca bazı yörelerde âşıklar Ayin-i Cemlerin dışında da bir araya gelmektedirler. Bunlar; düğünler, kına geceleri ve köye misafir geldiği zaman olmaktadır” (Artun, 1999).

Bu ifade doğrultusunda, zâkirler icralarını, sadece Cem ibadetleri sırasında sergilememektedir. Cem dışında da icralarını halka sunmaktadırlar. Bu doğrultuda daha geniş bir kitleye ulaştıkları yorumlanabilir. Kendilerini dinleyen insan sayısının daha çok olması ve icra yerinin bir noktaya bağlı olmaması, bu icralardan daha fazla kişilerin etkilenmesine vesile olabilir.

Bununla birlikte, müzikle uğraşıyor olmaları (daha çok bağlama çalmaları), geleneğin sürekliliğini sağladığı en temel unsurlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Dedekargınoğlu, 2010).

Zakirler, Cem ibadetlerinde deyişleri saz eşliğinde söylemişlerdir. Bilgi ve birikimlerini, sözlü aktarma yolu ve usta-çırak geleneği içerisinde kuşaktan kuşağa aktarmışlardır. Sayısız eserleri ezberleyerek, zihinlerinde taşıyıp gelenek içerisinde müzik yolu ile günümüze kadar ulaştırmışlardır.

Bu doğrultuda, Anadolu Alevilerinin ibadet olarak gerçekleştirdikleri Cem’lerde, dedelerden sonra, geleneğin taşıyıcılığı anlamında en önemli görevi üstlenen zâkirler, saz eşliğinde yolun kurallarını aktarmışlar ve geleneğin sürekliliğini sağlamışlardır.

Diğer yandan, Alevi-Bektaşî âşıklarını, zâkirlerini, geleneğin bilgi ve birikimini yaşatan ve taşıyan kişiler olarak da tanımlayabiliriz.

Zâkirlerin yüzyıllar boyu, binlerce deyiş, düvaz, mersiye ve semahları belleğinde tuttukları düşünülürse her birinin ayrı bir araştırma konusu olduğu birçok çevrece belirtilmektedir (Özdemir, 2013).

Bu konu ile ilgili düşüncelerini Âşık Şentürk'te şöyle ifade etmiştir (2015): “Zâkirler, Âşıklık Geleneği'nin ve Anadolu kültürünün taşıyıcılarıdır. Asırlardır zihinlerinde taşıdıkları sayısız eserleri günümüze ulaştırmış ve sözlü edebiyatın büyük temsilcileridir. Alevi- Bektaşî geleneğinden gelen insanların bağlamaya bu kadar düşkün olması zâkirlerden kaynaklanmaktadır. Bu gelenekten gelen insanların müzik kültürü ve eğitiminde büyük rolleri vardır. Bu nedenle Âşıklık Geleneği icra biçimlerinden biri olan Cem ritüellerinin, özellikle bu gelenekten gelen insanların müzik eğitimleri üzerinde etkisi olduğunu düşünüyorum.”

Bununla birlikte Cem ritüelleri ve zâkirlik geleneği ile ilgili diğer Âşıkların yorumları;

Âşık İsmetî'ye göre (2015): “Âşıklık Geleneği içerisinde, Alevi – Bektaşî âşıklarının önemli yeri vardır. Asırlar boyu binlerce eserleri hafızalarında taşımışlar, bu günlere ulaştırmışlar, geleneğin canlı kalmasını sağlamışlardır. Bu doğrultuda dedeler ve zâkirler gelenek içerisinde çok önemlidir, onlar sayesinde bu bilgi birikimi olmuştur.”

Âşık Gülşadi'ye göre (2015): “Sivas'ta Alevi-Bektaşî âşıkları, Âşıklık Geleneği'nde büyük önem taşımaktadır. Sivas'ta Alevi-Bektaşî köy sayısı çoktur. Bu gelenekte yetişen birçok kişi bağlama çalmakta, deyiş, düvaz, türkü okumaktadır. Bu özellikleri ile de Âşıklık Geleneği'ne, büyük bir kaynak oluşturmaktadırlar.”

Âşık Erkani'ye göre (2015): “Sivas'ta Alevi-Bektaşî âşıkları, Âşıklık Geleneğinin pınarlarıdır, bu geleneğin yaşamasında ve yaşatılmasında onların büyük rolleri vardır. Alevi-Bektaşî geleneğinde yetişen birçok kişi bağlama çalmakta, deyişler okumaktadır, bu da geleneğin canlı kalmasını sağlamaktadır.”

Âşık Erdemcan'a göre (2015): “Sivas'ta Alevi-Bektaşî geleneğinde yetişen hemen hemen herkes bağlama çalmakta, deyiş, düvaz, türkü okumaktadır. Yazının olmadığı dönemlerde, sözlü geleneğimizin en büyük taşıyıcıları olmuşlardır. Bu özellikleri ile de Âşıklık Geleneği içerisinde, büyük bir yere sahiptirler. Alevi-Bektaşî

değilim fakat ustamın Alevi-Bektaşî kökenli olmasından bu inanca ve geleneğe çok ilgi duymaktayım, hatta bir Alevi-Bektaşî gibi yaşamaya çalışıyorum. Birçok Cem ibadetinde yer aldım.”

Âşık Kulfani’ye göre (2015): “Alevi-Bektaşî geleneği bilgi ve birikim taşıyıcılarıdır. Gelenek içerisinde çok önemli bir yere sahiptirler. Sünni toplumlarında saza ve söze pek fazla yer verilmez, fakat Alevi-Bektaşîlerde saz ve söz ayrılmaz bir bütündür. Bu da temelden, bu geleneğin içerisinde yetiştiklerinden kaynaklanmaktadır. Bizler Sünni kökenliyiz fakat bazı ustalarımız, Alevi-Bektaşî kökeninden gelmektedir, bizlerde bir nebze olsa etkilenmişiz ve ilham duymuşuzdur.”

Âşık Temeli’ye göre (2015): “Anadolu âşıklar şehridir, Anadolu’yu Türkleştiren bana göre Alevi-Bektaşî geleneğinde çok önemli yer tutan ozanlarımız, âşıklarımız, zâkirlerimiz, dedelerimizdir. TRT repertuarında ki eserlerin yüzde doksan yedisi âşıklara aittir. Bu eserlerin yüzde sekseni de Alevi-Bektaşî âşıklarının değişleri, nefesleri oluşturmaktadır. Âşıklık Geleneğini içerisinde, Alevi-Bektaşî âşıklarının büyük bir önemi vardır.”

Âşık Özlemi’ye göre (2015): “seslendirdiğimiz birçok eserin, Alevi-Bektaşî âşıklarının değişleri, nefesleridir. Âşıklık Geleneği içerisinde, Alevi-Bektaşî âşıkları büyük bir öneme sahiptir.”

Âşık Suat’a göre (2015): “Âşıklık Geleneği içerisinde, Alevi-Bektaşî âşıklarının önemli yeri vardır. Binlerce eserleri hafızalarında taşıyarak geleneği, bu günlere ulaştırmışlar, bu geleneği sözlü kültür sayesinde yaşatmışlardır.”

Âşık Bülent’e göre (2015): “Alevi-Bektaşî inancında yetişen nesil bu kültüre daha çok ilgi göstermektedir. Bunun nedeni de, bu geleneğe asırlar öncesinden ilgi gösteren âşıklardan kaynaklanmaktadır. Çünkü her Alevi-Bektaşî ailenin evinde, en az bir bağlama vardır, bu durum kişileri, geleneğe daha çok heveslendirmektedir.”

Bu görüşmeler ve elde edilen bilgiler doğrultusunda, Alevi-Bektaşî inanç ve kültürüne özgü olarak, sözlü geleneğin müzik eşliğinde yüzyıllardır süregeldiği görülmektedir. Bu durum Alevi-Bektaşî kültüründe sazlı-sözlü ortamları sürekli canlı

tutmaktadır. Alevi-Bektaşı inancında, zâkirlik geleneğinin ve sazlı sözlü ortamların varlığı halen devam etmektedir.

Bu doğrultuda, Alevi-Bektaşı geleneğinden gelen insanların müzik eğitimlerinde Cem ritüellerinin ve zâkirlik geleneğinin etkisi olduğu söylenebilir.

Bu ifadeler ve bilgiler doğrultusunda, Alevi-Bektaşı inancının Cem ritüelleri ve zâkirlik geleneği, Sivas İlinde, Âşıklık Geleneği'ne büyük katkı sağladığı ve Sivas İli müzik kültürü ve özellikle müzik eğitimi üzerinde etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME AİT BULGULAR VE YORUMLAR

4.4. Festival / Şenlik / Şölen

Ülkemizin muhtelif bölgelerinde festival, şenlik, şölen vb. çeşitli müzik odaklı faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Bu etkinliklerin yoğun olarak gerçekleştiği illerden birisi de Sivas'tır. Sivas'ta bu faaliyetler çerçevesinde, etkinlikler davet edilen yöre âşıkları veya ülke çapında şöhret kazanmış âşıklar yer alır ve âşıklar sanatlarını icra ederler. Bu da elbette ki, içinde müzik isteği veya hevesi olan gençleri olumlu yönde etkiler.

Sivas İli, festival, şenlik ve şölen gibi kültürel etkinliklerin yoğun yapıldığı bir ildir. Bu durum, yöre halkının müziğe karşı duyduğu yoğun ilgisinden kaynaklanmaktadır.

Festival, şenlik ve şölenler âşıkların yetişmesinde ve Âşıklık Geleneği'nin yaşatılmasında önemli bir vazife gören alanlardan birisidir. Uzun zamandır yapılan bu icra biçimleri, yeni âşıkların yetişmesini sağlamak ve yeni neslin müziğe olan ilgisini arttırmaktadır.

Bu etkinliklerle ilgili düşüncelerini Âşık Erkani'ye düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir (2015): “Birçok ilde ve özellikle Sivas İlinde düzenlenen müzik odaklı etkinliklerin (festival, şenlik, şölen), birçoğuna katıldım ve halen de katılmaya devam ediyorum. Özellikle yaz aylarında, birçok festival ve şenliklere çağırılıyorum, eserlerimi icra ediyor ve geleneğimizi yaşatmaya çalışıyorum. Halkın çok yoğun ilgisini görüyoruz, ilk defa gittiğimiz bir yere sürekli çağırılıyoruz. Bu tür etkinlikler halkın beğenisini çekiyor çünkü yöre halkımız saza-söze çok meraklı olduğundan, bizlere de yoğun ilgi gösteriyorlar. Gittiğimiz her etkinlikte bağlama çalmak isteyen birileri gelip bizi buluyor ve bizlerden fikir alıyorlar. Elimden geldiği kadar kültürümüzü ve geleneğimizi yaşatmaya ve aktarmaya çalışıyorum.”

Bununla birlikte, Âşık Erdem Can'a göre (2015): “Bu tür etkinlikler halka bir usta modeli oluyor, insanlar sevdiği âşıklardan, sanatçılardan feyz alarak bu etkinlikler

sayesinde müziğe yöneliyorlar. Katıldığım bir festivalde Gülten Çiçek isimli bir bayan yanıma geldi, söylediğim eserlerden çok etkilenmişti ve benden bağlama çalmasını, türkü söylemesini öğrenmek istediğini söyledi. Çok istekli ve hevesli bir kişiydi, ben de yanıma çırak olarak kabul ettim. Uzun yıllar yanımda çırak olarak yetişti ve sonra şiir yazmaya başladı ve birçok sanatçıların seslendirdiği eserleri besteledi, bunlardan en popüler olanı “Adını Sen Koy” adlı eseri oldu,” örnek vererek ifade etti.

Diğer taraftan, Âşık Suat’a göre (2015): “Müzik merkezli ve özellikle bağlama enstrümanı icralarının yoğun olduğu etkinlikler, dinleyiciler ve izleyiciler üzerinde bir usta modeli oluşturur. Bu etkinliklerden dinleyerek, görerek insanlar müziğe yöneliyor, heves ediyor. Beğendikleri sanatçıların, âşıkların saz çalmasını kendilerine örnek alıyorlar. Bu nedenle bu etkinliklerin, insanların müzik eğitimleri üzerinde etkisi olduğunu düşünüyorum,” şeklinde yorumladı.

Bunun yanında, Âşık Özlemi’ ye göre (2015): Festival, şenlik ve şöenlerin halkın müzik beğenisi üzerinde büyük etkisi vardır. Küçük yaşlarda dinlediğim bir festivalde, Âşık Derdiyar’ın sazından ve sözünden çok etkilendim, yanında çırak olarak uzun yıllar eğitim aldım. Bu sayede bu geleneğe hizmet etmeye başladım, bilgi ve birikimimi elimden geldiğince öğrenmek isteyen herkese aktarmaya çalışıyorum. Ben ve benim gibi birçok insan sevdiği sanatçıları, âşıkları bu ortamlarda görmekte ve onların icralarından etkilenmektedir. Müzik odaklı bu etkinliklerin, insanların müzik eğitimleri üzerinde etkili olduğunu düşünüyorum,” şeklinde değerlendirdi.

Bununla birlikte, Âşık Bülent’e göre (2015): “İçinde müzik aşkı olan herkesin örnek aldığı, kendisine model gördüğü bir sanatçı, âşık, ozan vardır. Onlar gibi saz çalmayı, söylemeyi hayal eder. Festival, şenlik ve şöenlerin halkın müzik beğenisi üzerinde, etkisi vardır. Bu etkinliklere katılan insanlar, sanatçıları, âşıkları bu icra alanlarında dinleyerek etkilenirler. Bu nedenle bu etkinliklerin, insanların müzik eğitimleri üzerinde etkisi olduğunu düşünüyorum,” şeklinde ifade etti.

Diğer taraftan, Âşık Garip Şentürk’e göre (2015): “Festival, şenlik ve şöenler, yeni âşıkların yetişmesini, yeni neslin müziğe önem vermesini ve bu ortamlarda insanların müzikal icralardan etkilenmesini sağlamaktadır. Âşıklık Geleneği’nin yaşatılmasında önemli bir vazife gören alanlardan birisidir. Birçok insan sevdiği

sanatçıları bu ortamlarda görmekte ve onların icralarından etkilenmektedir. Bu etkilenme, kişileri müzikal ortam içerisine sokmaya büyük bir vesiledir. Bu nedenle müzik odaklı bu etkinliklerin, insanların müzik eğitimleri üzerinde etkisi olduğunu düşünüyorum,” şeklinde yorumladı.

Bunun yanında, Âşık Kulfani’ye göre (2015): “Festival, şenlik ve şölenlerin halkın müzik beğenisi üzerinde büyük etkisi vardır. Etkinliklere katılan insanlar sevdiği sanatçıları bu ortamlarda görmekte ve onların icralarından etkilenmektedirler. Bu etkilenme ve haz duygusu sayesinde insanlar müziğe yönelmektedir. Bu nedenle bu etkinliklerin, insanların müzik eğitimleri üzerinde etkisi olduğunu düşünüyorum,” şeklinde değerlendirdi.

Bu icra biçimi içerisinde uzun yıllar sahne almış diğer âşıklardan, Âşık Kadimi, Âşık İsmeti, Âşık Gülşadi sahneye artık çıkmadıklarını, daha çok şiir yazmaya yöneldiklerini ve eserlerini kitaplara aktarmaya çalıştıklarını belirttiler.

Bu ifadeler doğrultusunda, Sivas İlinde düzenli olarak yapılan, festival, şenlik ve şölenlerde âşıklar icralarını sergilemektedir. Bu durum, geleneğin yaşatılmasında ve geleneğe olan ilginin artmasında etkili olup, kişilerin müziğe heves etmelerini ve ilgi duymalarını sağlamaktadır.

Yapılan görüşmeler ve elde edilen bilgiler doğrultusunda, Âşıklık Geleneği’nin icra biçimlerinden biri olan festival, şenlik ve şölenlerin, Sivas İli müzik kültürü ve özellikle müzik eğitimi üzerinde etki/katkı sağladığı şeklinde yorumlanabilir.

Sivas' ta Âşıklık Geleneği'nin devam etmesine öncülük eden diğer bir alan ise, Sivas'ta yapılan müzik temelli, müzik odaklı festivaller, Şenlikler, Şölen, anma geceleri, sazlı sözlü ortamların varlığıdır.

4.4.1.Sivas İlinde Yapılan Çeşitli Müzik Odaklı Festivaller

Pir Sulatan Abdal Geleneksel Kültür Etkinlikleri

Uluslar Arası Geleneksel Sivas Âşıklar Bayramı

Divriği Çamşlı Hüseyin Abdal Halk Ozanları Şenliği

Cogi Baba Şenlikleri

4.4.1.1. Pir Sultan Abdal Geleneksel Kültür Etkinlikleri

Bu etkinlik, Pir Sultan Abdal Şenlikleri veya Pir Sultan Abdal Geleneksel Kültür Etkinlikleri, olarak da bilinir. Her sene haziran ayının sonu ile temmuz ayının başında düzenlenir. Halk Ozanı, Pir Sultan Abdal adına düzenlenen etkinlik, ozanın doğum yeri olan Sivas'ın Yıldızeli ilçesine bağlı Banaz köyünde gerçekleŐtirilir. Bu etkinlik 2015 yılında 26 kez düzenlenmiŐ ve 27-28 Haziran tarihleri arasında gerçekleşmiştir (https://tr.wikipedia.org/wiki/Pir_Sultan_Abdal_%C5%9Eenlikleri).

Bağlama ve trk merkezli bu etkinlik alanında uzman sanatçıların, Hasret Gl tekin, Arif Sağ, Musa Eroğlu, Erdal Erzincan, Tolga Sağ, Sebahat Akkiraz, Güler Duman, Rıza Kılıç, Cem Çelebi, Yılmaz elik, Muharrem Temiz, İlkey Akkaya, Tuncay Balcı, BarıŐ Güney, Seval Eroğlu gibi ünlü sanatçıların katılımıyla gerçekleşmektedir.

Bu doğrultuda, alanında uzman ve halk tarafından sevilen, ünlü sanatçıların katılımıyla gerçekleŐen bu etkinlik yoğun ilgi görmektedir. Katılımcıların kalabalık topluluklar halinde gelmesi, müziğe, saza ve söze olan ilginin yoğun olduğunu kanıtlar.

Bu etkinlik halkın, alanında uzman sanatçılardan feyz almalarını sağlamakta ve etkinliğe katılan insanlar, sanatçıları kendilerine model olarak görmektedir.

Bu doğrultuda, kişilerin müzik alanına yönelmelerinde, bu etkinliğin büyük rol oynadığı ve Sivas İli müzik eğitimi üzerinde, etkili olduğu söylenebilir.

4.4.1.2. Uluslararası Geleneksel Sivas Âşıklar Bayramı

Âşıklar diyarı olarak bilinen Sivas'ta, halkın saza, söze, âşıklara ve geleneğe büyük ilgi göstermesi, yapılan âşıklar bayramının Sivas'ta gerçekleşmiş olması ile ifade edilebilir.

Sivas'ta, ulusal düzeyde âşıkların yapmış oldukları etkinlikler

Birinci Sivas Halk Şairleri Bayramı 5-7 Kasım 1931 yılında, İkinci Sivas Halk Şairleri Bayramı, Sivas'ta, 30 Ekim 1964 tarihinde, Üçüncü Sivas Âşıklar Bayramı 2-4 Kasım 2007 tarihleri arasında, Dördüncü Uluslararası Geleneksel Sivas Âşıklar Bayramı 6-7-8 Kasım 2009 tarihinde, Beşinci Uluslararası Geleneksel Sivas Âşıklar Bayramı 07. 10. 2010 tarihinde, Altıncı Uluslararası Geleneksel Sivas Âşıklar Bayramı 27 Haziran 2011 tarihinde, Yedinci Uluslararası Geleneksel Sivas Âşıklar Bayramı 3-4 Kasım 2013 tarihinde, Sekizinci Uluslararası Geleneksel Sivas Âşıklar Bayramı 15, 16, 17 Ağustos 2014 tarihinde, Dokuzuncu Uluslararası Geleneksel Sivas Âşıklar Bayramı 15 Ağustos 2015 tarihinde, yerel ve ulusal sayısız âşığın katılımı ile gerçekleşmiştir (<http://wowturkey.com/forum/wievtopic.php?t=92130>).

Bununla birlikte, Ayık bu konuyla ilgili düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir (2015): “Uluslararası Sivas Âşıklar Bayramı, her yıl bir bölümünü, usta Âşık Sefil Selimi eserlerine yer vermektedir. SİFAHOD Âşıkları ve sanatçılar bu bölümde ustann eserlerini seslendirmektedirler. SDTHMK her yıl anısına konserler düzenleyip eserlerini okumaktadır” (Ayık, 2015).

Bu doğrultuda Âşıklık Geleneğinin dev isimlerinden olan Selimi, sayısız eserler bırakmış ve birçok çırak yetiştirmiştir. Geleneğe büyük hizmet veren Selimi, ölümünden sonra eserleri birçok sanatçı ve âşık tarafından seslendirilmektedir. Âşık Selimi'den feyz alarak, âşıklığa yönelen birçok yeni çırak ve âşık vardır.

Bu doğrultuda, Âşık Sefil Selimi'nin, Sivas müzik kültürü ve eğitimi üzerinde etkisi olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler doğrultusunda, Âşıklar bayramının ilk olarak Sivas'ta yapılması, bu yörenin zengin kültür yapısından, çok sayıda aşığa sahip olmasından ve Âşıklık Geleneği'ne yoğun ilgi duymasından kaynaklanmaktadır.

Bu yörede yaşayan halkın saza ve söze olan ilgisi, halkı müzik alanına yönelmeye teşvik etmektedir.

Bu duruma göre, âşıkların, sanatçıların ve ozanların yapmış olduğu bu etkinlikler, Sivas İli müzik kültürü ve özellikle müzik eğitimi üzerinde etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

4.4.1.3. Divriği Çamşih Hüseyin Abdal Halk Ozanları Şenliği

Çamşih Divriği ilçesinin en önemli beldelerindedir. Divriği ilçesine yaklaşık olarak 50 km uzaklıkta olup, 10 köy ve mezra birlikte olup hepsi birbiriyle akrabadır. Ozanlar yurdu olarak bilinen Çamşih, gelmiş geçmiş birçok usta aşığa mekân olmuştur. Âşık Veysel'e bağlama çalmasını öğreten Ali Ağa, Feyzullah Çınar, Âşık Ali Metin, Mehmet Ali Karababa, Ozan Ali Rıza Yalçın, Âşık Hüseyin, Baddal Karababa, Mahmut Erdal, Hüseyin Gazi Metin, Derviş Çınar, İlyas Şimşek, Hüseyin Karakoç, Ali Yalçın ve sayısız güçlü aşığa sahiptir (<http://www.sivas.im/ozanlar-mekani-camsih-ve-huseyin-abdal-1108.html>).

Yaklaşık yirmi yıldır düzenlenen Divriği Çamşih Hüseyin Abdal Etkinlikleriyle, yöredeki Âşıklık Geleneği yaşatılmakta olup, birçok âşık ve halk müziği sanatçılarının katılımıyla, gerçekleşmektedir (<http://camsihlilar.yetkinforum.org/t16-camsih-tarihi>).

Türkiye'nin her bölgesinden konukların katıldığı festivalde, birçok halk ozanı, âşık ve sanatçılar etkinliklerde yer alır. Ozanlar diyarı olarak bilinen Çamşih beldesi ilçede en çok festival veren belde haline gelmiştir.1996 yılından itibaren bu festival devam etmektedir. Arif Sağ, Gülcihan Koç, Mahmut Erdal, Cihan Çelik, Erdal Erzincan, Tolga Sağ ve yöresel birçok âşığın katılımlarıyla bu etkinlik gerçekleşmekte ve sürekliliği devam etmektedir.

Halkın ilgisi ve hevesi doğrultusunda her yıl düzenlenen, alanında uzman sanatçıların ve âşıkların katılımıyla gerçekleştirilen bu şenlik, halkın müziğe olan ilgisini, daha da yoğunlaştırdığı düşünülebilir. Bu etkinlik, yöredeki ve çevre illerde ki halktan büyük ilgi görmekte ve sürekliliği devam etmektedir.

Bu doğrultuda, yörede yapılan bu etkinliğin, yöre halkının müzik kültürü ve müzik eğitimi üzerinde, etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

4.4.1.4. Cogi Baba Şenlikleri

İmranlı Köyleri Kültür ve Dayanışma Derneği'nin düzenlediği Festival 2001 yılından itibaren her yıl düzenli olarak yapılmakta ve bu yılda 14. Geleneksel Cogi Baba Kültür Festivali 5 Temmuzda İmranlı Yünören (Cogi Baba) köyünde gerçekleşmiştir (<http://imranli-der.blogspot.com.tr/2011/12/sivas-imranli-cogi-baba-kultur.html>).

. Festival'e Arif Sağ, Cihan Çelik, Gülseven Medar, Cemil Koçgün, Binali İlgin, Tolga Sağ, Ahmet Aslan, Erdal Erzincan, Gülcihan Koç olmak üzere pek çok sanatçının katılımı ile gerçekleşmekte ve yöre halkının beğenisini kazanmaktadır.

Bu şenliğin, bu yörede yaşayan halkın müzik kültürü üzerinde etkili olduğu ve halkın müzik eğitimlerinde, etkin rol oynadığı söylenebilir.

Bununla birlikte, Sivas İlinde birçok müzik odaklı etkinlikler yapılmaktadır. Bunlarda, Âşık Sümmani, Âşık Ruhsati, Âşık Talibi Coşkun, Âşık Sefil Selimi anma etkinlikleri ve birçok köy ve ilçelerde düzenlenen etkinlikler ve şenlikler sayılabilir.

İsmi sayılan ve bir o kadar sayamadığımız festival, şenlik, şölen ve etkinliklerin, halkın ilgi ve arzusu yönünde şekillenip, gelişmekte olduğu gözlemlenmiştir. Alanında uzman sanatçıların katılımı sayesinde bu etkinlikler her yıl düzenlenir. Yöredeki ve çevre illerde ki halkın da büyük ilgisini gören bu etkinlikler, halkın müziğe olan ilgisini, daha da yoğunlaştırdığı söylenebilir. Bu etkinliklerin, yöre halkının müzik alanına yönelmelerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Saza-söze olan ilginin, merakın ve hevesin bu yörede yoğun olması bu etkinliklerin yöredeki halkın, müzik eğitimleri üzerinde etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Bu bilgiler doğrultusunda, Âşıklık Geleneği icra biçimleri içerisinde yetişen ve Sivas'ta öne çıkan âşıkları, çırak yetiştiren âşıklar, mahlası olanlar ve mahlası olmayanlar olarak sınıflandırmak mümkündür.

Âşık Kahvehanelerinden Etkilenerek Âşıklığa Yönelen İsimler

Âşık İsmeti (Mahlası): Asıl adı Abdülkadir NAMLI, 1934 yılında Sivas'ta doğmuştur.

Âşıklığa başlamamın sebebi, saza ve söze hevesli olmamdır. Gençlik dönemlerimde, âşıkların sazlı-sözlü ortamlarından ve kahvehane ortamlarından çok etkilenirdim ve bu etkilenme sonucu âşıklığa adım attım. Âşık kahvehaneleri birer eğitim yerleridir, ayrıca çırakların mektepleri olarak da bilinmektedir. Müziğe adım atan insanların içlerindeki heves Âşıklık Geleneği'nden kaynaklanmaktadır. Çırak yetiştirmedim fakat birçok kişinin âşıklığa başlamasına ve müziğe yönelmesine vesile oldum (Karşıyaka/Sivas 27. 07. 2015, görüşme süresi iki saat).

Kahvehane kültüründen etkilenerek müziğe yönelen ve âşıklığa başlayan Namlı, birçok kişinin bu gelenekten etkilenmesine vesile olmuştur.

Bu doğrultuda, Sivas İli müzik kültürü ve eğitimi üzerinde âşık kahvehanelerinin büyük etkisi olduğunu, bu gelenekten etkilenerek, insanların müziğe adım attıklarını söyleyebiliriz.

Âşık Gülşadi (Mahlası): Asıl adı Yılmaz ALTAY, 1950 yılında Sivas'ta doğmuştur.

Altay, Âşıklık Geleneği Âdem ve Havva'dan var olmuştur. Âdem ile Havva'yı âşık eden insanları da âşık eder, Leyla'yı seven Mevla'ya ulaşır, şeklinde bu geleneği ifade etmiştir. Yaklaşık kırk yıldır bu geleneğin içindeyim, ustam olmadı, yalnız ustaların gittiği Âşık kahvehanelerinden ve sazlı sözlü ortamlarından çok etkilendim. Bağlamayı 1972 de Sivas'ın tek bağlama dersi verdiği ve birçok kişinin ders aldığı, Mehmet Tek adlı bağlama ustasından öğrendim. Âşık Sefil Selimi ve birçok âşık, Mehmet Tek isimli hocadan ders alarak, bağlama çalmasını öğrenmiştir. Birçok kişiye bağlama çalmasını öğrettim, bu sayede birçok çırağım oldu ve bu gelenekte usta-çırak ilişkisi ile devam edecektir.

Yaklaşık kırk yıldır, bulunduğum zaman içerisinde, Davut Suları, Garip Bektaş, Abdullah Papur, Ali Kızıltuğ, Ali Doğan, Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıova, İlhami

Demir, Rüstem Alyansoğlu, Ali İzzet Savaş, Ali İzzet Özkan vb. birçok üstatlarla birlikte sahne aldım. Müzik bir damladır, her damla kendisinden bir önceki tanesiyle birleşince büyür ve bu büyüme de bir birikimdir. Âşıklar da kendilerinden önce, bu yoldan beslenen usta âşıklardan eğitim almış ve faydalanmıştır. Kendilerinden sonra gelen nesillerde, kendilerinden feyz alacaktır, âşıklar birikimlerini yeni nesillere aktaracak ve gelenek devam edecektir.

Âşık Gülşadi, Sivas İli müzik kültürü ve müzik eğitimi üzerinde Âşıklık Geleneği'nin büyük etkisi vardır, Âşıklık Geleneği'nden etkilenerek, insanlar müziğe adım atmaktadır.

Âşık Gülşadi'nin Yetiştirdiği çırakları

Âşık Kulfâni mahlasıyla bilinen, Mahir Güler,

Âşık Derdiyar mahlasıyla bilinen, Murat Tanrıverdi,

Âşık Erkâni mahlasıyla bilinen, Yavuz Altay,

Âşık Cefayi mahlasıyla bilinen, Binali Aydın,

Âşık Âlimi mahlasıyla bilinen, Süleyman Erdiñç

Âşık Bülent Altay,

Âşık Servet Altay,

Âşık Suat Altay, gibi birçok çırağının olduğunu belirtti (Sivas/Merkez 13. 07. 2015, görüşme süresi üç saat).

Kahvehane kültüründen etkilenerek müziğe yönelen ve âşıklığa başlayan Altay, birçok çırak yetiştirmiş ve birçok kişinin bu gelenekten etkilenmesine vesile olmuştur.

Bu bilgiler doğrultusunda, Âşıklık Geleneği ve icra biçimlerinden biri olan âşık kahvehanelerinin, Sivas İli müzik eğitiminde etkin rol taşıdığı söylenebilir.

Âşık Erkani (Mahlası): Asıl adı Yavuz Altay, 1960 yılında Sivas'ın Çayboyu Mahallesinde doğmuştur.

Yavuz Altay, Âşık Gülşadi'nin çırağıyım, 30 yıldır Âşıklık Geleneği'ni yaşatmaya çalışıyorum ve kendimi hala çırak olarak görüyorum, ustamın yanından 13 yıl ayrılmadım. Bu sürede, Âşık Kahvehanelerini kendime bir okul olarak gördüm. Bu gün bu mekânların yerini, dernekler aldı, birçok çalışmalarımızı bu dernekte gerçekleştiriyoruz.

Âşıklar, kültür taşıyıcılarıdır, bir yörede yaşayan âşık o yörenin müzik kültüründe ve eğitiminde çok etkilidir.

Sivas'ta bu gelenekten etkilenerek müziğe yönelen sayısız insan vardır. Seksenli ve doksanlı yıllarda saz çalıp türkü okuyan insanlar az sayıda idi, fakat toplum içerisinde bu gelenek âşıklar sayesinde yaşatılıp yaygınlaştırılmıştır.

Müziğe yönelen insanların temelinde, âşıkların sazlı sözlü ortamları, âşık kahvehaneleri, yani bu geleneğin özünden aldıkları haz ve istek yatmaktadır (Sivas/Merkez, 06. 07. 2015, görüşme süresi iki saat).

Bu doğrultuda Âşıklık Geleneği ve icra biçimlerinin Sivas'ta sürekliliğini koruduğu ve bu yöredeki halkın müzik eğitimi üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Âşık Erdemcan (Mahlası yoktur): 1960 Sivas merkez doğumlu ve mahlası olmayan Âşık Erdem Can, büyük usta Davut Sulari'nin ender ve güçlü yetiştirdiği âşıklarındandır.

Genç yaşta Mehmet Batur, Davut Sulari, Reyhani, Bektaş Baba, Âşık Hüdayi'nin, plaklarını dinleyerek ve yanlarında kalarak, sazlı sözlü ortamlarından ve âşık kahvehanelerinden çok etkilendim ve bu sayede geleneğe yöneldim.

Âşıklık Geleneği'nin birçok özelliklerini tam anlamıyla, ustam Davut Sulari'nin yanında kalarak öğrendim. Âşıklık Geleneği de yüzyıllar boyu usta - çırak ilişkisiyle günümüze taşınmıştır. Günümüzde de müziğe yönelen insanların temelinde, Âşıklardan aldıkları haz ve istek yatmaktadır.

Kendisinin de yetiştirdiği çıraklar

Âşık Eseri, Ahmet Turan Bülbül,

Âşık Kaptani, Mehmet köşe,

Âşık Derdiyar, Murat Tanrı verdi

Nadir Öztürk,

Gülten Çiçek,

Benim sayemde birçok kişi bu geleneğe başlamıştır, birçok çırağım oldu ve bu benim için çok önemlidir. Ustalarımın aldığım birikimi aktarmış olmam ve içinde bulunduğum geleneğe karşı sorumluluklarımı yerine getirmiş olmam çok önemlidir.

Sivas İli müzik kültürü ve eğitimi üzerinde Âşıklık Geleneği'nin büyük etkisi vardır. Bu gelenekten etkilenerek, insanlar müziğe yönelmektedir (Sivas/Merkez,09. 07. 2015, görüşme süresi iki saat).

Kahvehane kültüründen etkilenerek müziğe yönelen ve âşıklığa başlayan Erdem Can, birçok çirak yetiştirmiş ve birçok kişinin bu gelenekten etkilenmesine vesile olmuştur.

Bu doğrultuda Âşıklık Geleneği ve icra biçimlerinin Sivas'ta sürekliliğini koruduğu ve bu yöredeki halkın müzik eğitimi üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Âşık Kulfani (Mahlası): Asıl adı Mahir Güler, 1963 Sivas Merkez Bağdemkaya köyünde doğmuştur.

Güler; küçük yaşlarda Şeref Taşlıova, Çobanoğlu, Reyhani, Ali Kızıltuğ dinlerdim. Âşık Gülşadi'nin yanında 1987 den itibaren eğitim alarak, sazlı sözlü ortamlarından ve âşık kahvehanelerinden etkilenerek, bu geleneğin içine girdim. Benimle birlikte, Âşık Cefayi, Âşık Derdiyar, Âşık Erkani bu üç arkadaşımınla birlikte başladım ve ustamın yanında geleneğin özelliklerini, yolunu ve erkânını öğrendim. Ustamın yanından hiç ayrılmadım, onun sazlı sözlü ortamlarını takip edip, gittiği kahvehanelerde sürekli yanında oldum ve bu ortamlar beni çok etkiledi. Çırağım olmadı fakat birçok gence ve başka âşıkların çiraklarına yardımcı oldum, saz çalmaya ve türkü söylemeye hevesli birçok genci yetiştirdim.

Sivas İli müzik kültürü ve özellikle müzik eğitimi üzerinde Âşıklık Geleneği'nin büyük etkisi vardır.

Yaş ortalaması otuz ila otuz beş üzerinde olup, müzikle gerek amatör veya profesyonelce uğraşan birçok kişinin (müzik öğretmenleri olsun, üniversitelerde akademisyen olsun, kültür bakanlıklarında saz ve ya ses sanatçıları olsun), temelinde etkilendiği merkez, Âşıklık Geleneği'dir. Gençlerimiz sazı ilk önce âşıklarda görüyor, âşıklardaki sözün, saz ile olan ahengini gördükten sonra bu yola heves ediyorlar. Âşıklık Geleneği içerisinde değil de, halk müziği içerisinde yer alıyorlar (Sivas/Merkez, 10. 07. 2015, görüşme süresi iki saat).

Bu bilgiler doğrultusunda, Âşıklık Geleneği ve icra biçimlerinin Sivas İli müzik eğitiminde etkin rol taşıdığı söylenebilir.

Âşık Temeli (Mahlası): Asıl adı Yakup Temel, 1958 Erzurum Horasan doğumludur ve Erzurum'un Köprü Köyü İlçesine bağlı Yağan Beldesinde, Ahmet Fermani'nin çırağıdır.

Dünya Âşıklar, Şairler, Yazarlar ve Sanatçılar Derneği Başkanım. Çağın bütün usta Âşıklarıyla, Çobanoğlu, Reyhani, Şeref Taşlıova, Mevlüt İhsani, Âşık Firgani gibi birçok âşıklarla birlikte oldum ve bu ustalarla birlikte yıllar boyu kahvehane meclislerinde bulundum ve yararlandım.

Sivas'ta, Âşıkların icra biçimlerini sergilediği mekânların, sazlı sözlü ortamların ve âşık kahvehanelerinin varlığı, açılan birçok Âşık Dernekleri'nin çatısı altında birleşmiş ve bu gelişimler geleneğin sürekliliği için büyük bir önem taşımaktadır.

Sivas İli müzik kültürü ve müzik eğitimi üzerinde Âşıklık Geleneği'nin büyük etkisi vardır. Âşıklık Geleneği'nden etkilenerek, insanlar müziğe adım atmaktadırlar.

Çırak yetiştirmedim, fakat birçok kişiye Âşıklık Geleneği ve özellikleri ile ilgili birikimlerimi anlattım ve halen anlatıyorum, birçoğunun da geleneğe yönelmesini sağladım (Sivas/Merkez, 15. 08. 2015, görüşme süresi iki saat).

Zakirlik Geleneğinden Etkilenerek Âşıklığa Yönelen İsimler

Âşık Garip Şentürk (Mahlası): Asıl adı Şentürk İyi Doğan, 1969 yılında Sivas'ın Zara ilçesinde doğmuştur.

Âşık Mahsuni Şerif'in verdiği bilgiler doğrultusunda şiir tekniğini ilerlettim. Diğer taraftan, Âşık Veysel'in kendi sazıyla usta malı eserler söylemeye çalışıyorum.

İyidoğan, cemlerde zâkirleri ve dedeleri dinleyerek, köy odalarında ise âşıkları dinleyerek küçük yaşta bağlamayla tanıştım, cem ibadetlerinde zâkirlerin sazlarından ve deyişlerinden çok etkilendim ve bu etki bağlama çalmama vesile oldu.

Siz konuştuğça, yaşadıklarınızı, yaşantınızı anlattıkça birileri öğreniyor, örnek alıyor. Dinleme kültürü de bu şekildedir. İyidoğan, eğer bağlama çalmayı, türkü söylemeyi bilmeyen insanların yanında hünerinizi icra ederseniz, sizleri kendine örnek alacak birçok kişiyi bu yola yönlendirir ve bu yoldan beslenmesine vesile olursunuz. Âşık Veysel çıkıp kendisi Âşık Veysel olmamıştır, bir dinleme kültüründen, bir dem kültüründen, bir cem kültüründen gelmiş, beslenmiş ve yetişmiştir. Bu yetişme biçimi sayesinde gelenek yürümüştür. İşinizi iyi yaparsanız sizden etkilenen kişiler daha fazla olacaktır, bu yola yönelen kişilerin sayısı da artacaktır.

Sivas İli müzik kültürü ve müzik eğitimi üzerinde Âşıklık Geleneği'nin büyük etkisi olmuştur, Âşıklık Geleneği'nden etkilenerek, insanlar müziğe yönelmiştir (Sivas/Merkez, 12.08.2015, görüşme süresi iki saat).

Âşık Kadimi (Mahlası): Asıl adı, Kenan GÖZCÜ, 1953 yılında Malatya'nın Hekimhan ilçesinde doğmuştur.

Sivas âşıklarından Sefil Selim'inin çırağıyım, onun yanında yetiştim, her aşığın bir ustası vardır, ustasız âşık olamaz, buna en güzel örnek, Cebrail ile Hz. Muhammet'tir. Usta – çırak ilişkisi, geleneği taşıyan en önemli yollardan biridir.

Gözcü, küçük yaştan itibaren, cem ibadetlerine katıldım, zâkirlerin sazlarından ve deyişlerinden çok etkilendim ve bu etkilenme ilerde benim de bağlama çalmama, türkü söylememe ve birçok deyişi, türküyü, yazıp bestelememe vesile oldu.

Sivas'ta bu gelenekten etkilenerek müziğe yönelen birçok insan vardır, kendi dönemimde, saz çalıp türkü okuyan insanlar çok azdı. Bu dönemlerde, bu icraları âşıklar, dedeler, zâkirler gerçekleştirirdi. Bu gelenek, âşıklar, dedeler ve zâkirler sayesinde yaşatılıp yaygınlaştı. Müziğe heves eden insanların temelinde Âşıklık Geleneği vardır.

Bu kültürün büyümesinde âşıkların büyük rolleri vardır, birikimimizi aşıklara borçluyuz. Yüzyıllar öncesinden yazılmış bir türkünün, bu günlere gelmesi sağlanmış, buda usta-çırak ilişkisi sayesinde olmuştur.

Âşıklık Geleneği'nden etkilenerek müziğe yönelen, gönül veren kişilerden birçoğunu da tanımaktayım. Bunlardan, Gürkan Geçmez, Ahmet Açıl, Rıza Kılıç, Deniz Türkan, Serkan Ulucan, Serdar Özdoğan, Ahmet Kaya, Uğur Dalkılıç, Cem Culha, gelenekten etkilenerek müziğe yönelmiştir. Bu da geleneğin sürekliliği konusunda sevindirici bir durumdur. Âşıklık Geleneği'nden etkilenerek, insanlar müziğe adım atmaktadır.

Yetiştirdiği çıraklar;

Ahmet Yıldırım,

Muharrem Ulucan, (Mahlası, Zakir Muharrem),

Şentürk İyidoğan, (Mahlası, Âşık Şentürk), (Sivas/Merkez, 10. 08. 2015, görüşme süresi iki saat).

Bu doğrultuda, Âşıklık Geleneği ve icra biçimlerinin Sivas'ta sürekliliğini koruduğu ve bu yöredeki halkın müzik eğitimi üzerinde etkili olduğu söylenebilir

Festival / Şenlik / Şölenlerden Etkilenerek Âşıklığa Yönelen İsimler

Âşık Özlemi (Mahlası): Asıl adı Özlem Olgaç'tır, 1982 yılında Sivas'ta doğmuştur. Âşık Derdiyar'ın çırağıdır.

Küçük yaşta dinlediğim bir festivalde, Âşık Derdiyar'dan çok etkilendim ve sonradan yanında çırak olarak yetiştim, bağlama çalmasını ve türkü söylemesini öğrendim.

Müzik odaklı etkinlikler, aslında dinleyiciler üzerinde bir usta modeli oluşturuyor, insanlar bu etkinliklerden dinleyerek, görerek müziğe yöneliyor.

Bu gelenek, usta-çırak ilişkisiyle asırlardır günümüze kadar ulaşmıştır. Gelenekten etkilenecek müziği meslek edinmiş birçok sanatçı, müzik öğretmeni, akademisyen vardır. Bunların ortak noktası bu gelenekten aldıkları haz ve istektir.

Sivas İli müzik kültürü ve müzik eğitimi üzerinde Âşıklık Geleneğinin büyük etkisi vardır, Âşıklık Geleneği'nden etkilenecek, insanlar müziğe adım atmaktadırlar (Sivas/Merkez, 14. 08. 2015, görüşme süresi iki saat).

Âşık Suat (Mahlası yoktur): Suat Altay, 1981 Sivas / Merkez doğumludur.

Küçük yaşlardan beri bende büyük etkisi olan, ustam ve aynı zamanda babam Âşık Gülşadi ile sürekli gittiğimiz, festival ve şenliklerde, saz çalıp türkü söylemeyi hayal ederdim. Bu etkilenme, bende küçük yaşlarda bağlama çalmaya ve türkü okumaya vesile oldu.

Müzik odaklı ve özellikle bağlama icralarının yoğun olduğu etkinlikler, dinleyiciler üzerinde bir usta modeli oluşturur. İnsanlar bu etkinliklerden heves alarak, etkilenecek müziğe yönelir.

Sivas İli müzik kültürü ve müzik eğitimi üzerinde Âşıklık Geleneği'nin büyük etkisi vardır. Âşıklık Geleneği'nden etkilenecek, insanlar müziğe yönelmektedirler.

Âşıklık Geleneği'nden etkilenip, müziği meslek haline getirmiş, bu gelenekten etkilenecek, müzik öğretmeni, akademisyen, kültür bakanlığında saz ve ses sanatçısı olarak çalışan, dersaneler açarak müzik eğitimine hizmet veren birçok kişi vardır.

Bunlardan bazıları;

Zekeriya Kaptan (Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında Yardımcı Doçent Doktor olarak görev yapmaktadır),

Osman Tokmak (Uzun yıllar, TC Kültür ve Turizm Bakanlığı Sivas Devlet Türk Halk Müziği Korosu'nda Saz Sanatçısı olarak görev yapmış ve şimdi TRT İstanbul Radyosunda Band Kayıtları Bölümünde görev yapmaktadır),

Gamber Karakuş (TC Kültür ve Turizm Bakanlığı Sivas Devlet Türk Halk Müziği Korosu'nda Saz Sanatçısı olarak görev yapmaktadır),

İlker Soğukpınar (Müzik Öğretmeni olarak görev yapmaktadır),

Mehmet Ali Ünalmişer (TC Kültür ve Turizm Bakanlığı Sivas Devlet Türk Halk Müziği Korosu'nda Saz Sanatçısı olarak görev yapmaktadır) ,

Serdar Özdoğan (Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'nde görev yapmış ve şuanda Giresun Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda görev yapmaktadır),

Gürkan Geçmez (Müzik Öğretmeni olarak görev yapmaktadır),

Serkan Kaya (Müzik Öğretmeni olarak görev yapmaktadır), bu isimler aklıma gelenler ve daha birçok isim sayılabilir, (Sivas/Merkez, 17. 07. 2015, görüşme süresi üç saat).

Âşık Bülent (Mahlası yoktur): Bülent Altay, 1974 Sivas / Merkez doğumludur.

Âşıklar üretenlerdir ve ehlinin elinde âşıklık sanat değerini taşır. Sefil Selimi ve Âşık Gülşadi'den çok etkilendim fakat Âşık Gülşadi babam olduğundan dolayı, onunla daha fazla zaman geçirdim, babamın daha büyük etkisi vardır. Küçük yaşlardan itibaren, babam ve ustam olan, Âşık Gülşadi ile sürekli gittiğimiz, festival ve şenliklerde çok etkilenir ve haz alırdım. Bu sayede küçük yaşlarda bağlama öğrenerek bu geleneğin içerisine girdim.

Usta-çırak ilişkisi geleneğin mektep hanesidir ve usta-çırak ilişkisi sayesinde Âşıklık Geleneği, günümüze kadar taşınmıştır. Festival, şenlik ve şölenlerin, yani Türk Halk Müziği etkinliklerinin, içerisinde müzik aşkı olan kişilere, bir usta modeli olmuştur. Çünkü kişi orda dinleyip beğendiği sanatçıyı, ustayı kendine model almıştır, bu işe başlamasına, heves etmesine vesile olmuştur.

Türkiye’de birçok âşık yarışmalarında derecesi olan ve doğaçlama atışma dalında, sayılı âşıklar arasında olan Âşık Bülent, Âşıklık Geleneği’nin okulunun usta-çırak ilişkisi olduğunu belirtti. Bu okul sayesinde, kişiler kendini bu gelenek içerisinde yetiştirmekte, âşık vasfını gördüğü bu eğitim sayesinde almaktadır.

Âşıklık Geleneği’nin, Sivas İli müzik kültürü ve özellikle müzik eğitimi üzerinde büyük etkisi vardır (Sivas/Merkez, 18. 07. 2015, görüşme süresi iki saat).

Bu ifadeler ve bilgiler doğrultusunda, Âşıklık Geleneği ve icra biçimlerinin Sivas’ta sürekliliğini koruduğu ve bu yöredeki halkın müzik eğitimi üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Görüşmeye katılan diğer bir kişi de SİFAHOD Başkanı Ahmet Ayık’tır.

Ahmet Ayık: SİFAHOD Başkanı (Sivas/Merkez, 28. 08. 2015, görüşme süresi bir saat).

Sivas'ta Âşıklık Geleneği'nden, Âşıkların usta-çırak ilişkisinden, sazlı-sözlü ortamlarından, Alevi-Bektaşî inancının zâkirlik geleneğinden, düğünlerden, festivallerden, şenlik ve şölenlerden etkilenecek ve feyz alarak mesleki müzik eğitimine yönelen ve Seçkisiz (rastgele) Örneklem yöntemiyle tespit ettiğimiz birçok kişi bulunmaktadır.

Sivas İlin 'de Âşıklık Geleneği'nden Etkilenecek Seçkisiz Örneklem Yöntemi Kullanılarak Tespit Edilmiş, Mesleki Müziğe Yönelen İsimler

Sıra no	Adı – soyadı	Mesleği	İlçesi	Köyü	Doğum Tarihi
1	Zekeriya KAPTAN	C.Ü. MÜZİK EĞİTİMİ BÖL. AKADEMİSYEN	MERKEZ	ÇALLI	1973
2	Serdar ÖZDOĞAN	GİRESUN Ü. KONSERVATUAR BÖL. AKADEMİSYEN	MERKEZ	KARAÇAYIR	1979
3	Uğur DALKILIÇ	MÜZİK ÖĞRETMENİ	YILDIZELİ	KAMAN	1978
4	Ahmet KAYA	MÜZİK ÖĞRETMENİ	DİVRİĞİ		1984
5	Serkan UZUN	MÜZİK ÖĞRETMENİ	HAFİK		1977
6	İlker SOĞUKPINAR	MÜZİK ÖĞRETMENİ	YILDIZELİ	ÇAVUŞLU	1980
7	Gürkan GEÇMEZ	MÜZİK ÖĞRETMENİ	İMRANLI		1984
8	Cem CULHA	MÜZİK ÖĞRETMENİ	DİVRİĞİ	GÜNEŞ	1989
9	Turgay YILDIRIM	MÜZİK ÖĞRETMENİ	MERKEZ		1981
10	Rıza KILIÇ	Arif SAĞ MÜZİK EVİNDE BAĞLAMA EĞİTMENİ	MERKEZ	BANAZ	1980

11	Deniz TÜRKAN	MÜZİK ÖĞRETMENİ	MERKEZ	BANAZ	1983
12	Turgay GÜNDOĞDU	MÜZİK ÖĞRETMENİ	MERKEZ	KARAÇAYIR	1988
13	Hasan ERDİNÇ	MÜZİK ÖĞRETMENİ	MERKEZ		1988
14	Hasan Ali SARITAŞ	MÜZİK ÖĞRETMENİ	MERKEZ		1987
16	Seda TOZKOPARAN	C.Ü.GSF MÜZİK BİLİMLERİ ÖĞRENCİ	YILDIZELİ	YUSUFOĞLAN	1988
17	Tansu IŞILAY PEKER	C.Ü.GSF MÜZİK BİLİMLERİ ÖĞRENCİ	DİVRİĞ		1991
18	Nihal GÖBÜÇ	MÜZİK ÖĞRETMENİ	HAFİK		1986
19	Gamze ÖNDER	MÜZİK ÖĞRETMENİ	HAFİK		1988
20	Umut TOZKOPARAN	MÜZİK ÖĞRETMENİ	YILDIZELİ	YUSUFOĞLAN	1985
21	Serkan ULUCAN	C.Ü.GSF MÜZİK BİLİMLERİ ÖĞRENCİ	YILDIZELİ	YUSUFOĞLAN	1994
22	İrfan KÖSE	MÜZİK ÖĞRETMENİ	YILDIZELİ	SANDAL	1981
23	Emre ERDİŞ	MÜZİK ÖĞRETMENİ	ZARA		1978
24	Alican AKKAYA	MÜZİK ÖĞRETMENİ	İMRANLI	HAN	1990
25	Halil Bulut AY	MÜZİK ÖĞRETMENİ	ZARA		1991
26	Cem Coşkun ŞENER	MÜZİK ÖĞRETMENİ	KANGAL	KARASÜER	1989
27	Aykut DOĞAN	TOKAT / G.O.P. MÜZ.ÖĞRETMENLİĞİ - ÖĞRENCİ	HAFİK	EĞMİR	1992
28	Doğan AKKÜL	MÜZİK ÖĞRETMENİ	ULAŞ	SİNEKLİ	1988

29	Özgür EROĞLU	MÜZİK ÖĞRETMENİ	KANGAL	KARASÜER	1990
30	Sezgin EROĞLU	GAZİ Ü. MÜZ. ÖĞRETMENLİĞİ - ÖĞRENCİ	KANGAL	KARASÜER	1991
31	Ahmet AÇIL	C.Ü. T.H.M. EĞİTMENİ	YILDIZELİ	AVCIPINARI	1985
32	Gamber KARAKUŞ	SİVAS KÜLTÜR BAKANLIĞI D.T.H.M. KOROSU'N DA SAZ SANATCISI	ŞARKIŞLA	MAKSUTLU	1980
33	Nurettin KARAKUŞ	SİVAS KÜLTÜR BAKANLIĞI D.T.H.M. KOROSU'N DA SAZ SANATCISI	ŞARKIŞLA	MAKSUTLU	1989
34	Mehmet Ali ÜNALMIŞER	SİVAS KÜLTÜR BAKANLIĞI D.T.H.M. KOROSU'N DA SAZ SANATCISI	SİVAS	MERKEZ	1969
35	Osman TOKMAK	TRT İSTANBUL RADYOSUNDA BAND KAYIT GÖREVLİSİ	YILDIZELİ		1980
36	Ertan ÇINGİ	ANKARA KÜLTÜR BAKANLIĞI D.T.H.M. KOROSU'N DA SOLİST	YILDIZELİ	KAVAK	1970

5. BÖLÜM

5.1.SONUÇ

Sivas İli, Âşıklık Geleneği'nin asırlardır yaygın olarak yaşamasını ve icra biçimleri sayesinde günümüze kadar ulaşmasını sağlamıştır.

Günümüzde Sivas İlinde, Âşıklık Geleneği ve icra biçimleri (usta-çırak ilişkisi, Alevi-Bektaşî inancının Cem ritüelleri, zâkirlik geleneği, kahvehaneler, düğünler, festival, şenlik ve şölenler) bu yörede geçmişte olduğu gibi bugünde hala canlılığını korumaktadır. Sivas, Âşıklık Geleneği'nin yaygın olarak yaşatıldığı bir ildir. Gerek âşık sayısı, gerekse geleneğin icra biçimlerinin sürdürülmesi bakımından Türkiye'de önde gelen iller arasındadır.

Sivas İlinde, Âşıklık Geleneği'nin sürekliliği sağlanmakta ve bununla birlikte müziğe ilgi duyan insanların müzik kültürü ve müzik eğitimleri üzerinde geleneğin etkisinin olduğu görülmektedir.

Âşıklık Geleneği ve geleneğin icra biçimlerinin, kültürel değerlerimizin korunmasında ve kültürel mirasın kuşaktan kuşağa aktarılmasında da önemli bir yeri vardır.

Bununla birlikte, Âşıklık Geleneği ve icra biçimleri, Sivas halkının zengin bir kültür birikimine sahip olmasını sağlamakta, yöre halkının müziğe, saza ve söze hevesli olmasına kapı aralamaktadır. Yöre halkının hemen hemen her hanesinde bir bağlama çalgısının olması, Âşıklık Geleneği'nin etkileri arasında sayılabilir.

Sivas'ta meslekleri ne olursa olsun müzikle bir ilişkisi olan insanların, müziğe yönelmesindeki etkinin, Âşıklık Geleneği ve icra biçimlerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Âşıklık Geleneği'nden etkilenerek müzik hayatına yönelen birçok müzik öğretmeni, akademisyen ve Kültür Bakanlığı Devlet Türk Halk Müziği Korosunda saz ve ses sanatçısı görevlerinde bulunan birçok kişi olduğu tespit edilmiştir.

Bununla birlikte, yaşıyan âşıkların halen çırak yetiştirdikleri, Alevi–Bektaşî inancının varlığı cem ritüellerinin ve zakirlik geleneğinin devam ettiği, festival, şenlik ve şöenlerde âşıkların halen geleneği icra ettiği gözlemlenmiştir.

Çalışma sonucunda; Âşıklık Geleneği'nin günümüze kadar ulaşması, geleneksel öğretim biçimi olan usta–çırak ilişkisi sayesinde gerçekleşmiştir. Sivas yöresinde usta–çırak ilişkisi halen devam etmektedir. Bununla birlikte; cem ritüelleri, zâkirlik geleneği, kahvehaneler, festival, şenlik ve şöenler, sazlı sözlü ortamların varlığının devam ettiği gözlemlenmiştir. Sivas'ta Âşıklık Geleneği'nin sürekliliği, Sivas İli müzik kültürü ve müzik eğitimi üzerinde önemli rol taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu doğrultuda, Sivas'ta Âşıklık Geleneği'nin sürekliliğini sağlayan bu icra biçimlerinin, Sivas İli müzik kültürüne ve müzik eğitime etki/katkı sağladığı sonucuna varılmıştır.

5.2.TARTIŞMA

Âşıklık Geleneği'nden etkilenerek, beslenerek, müzikal anlamda kendilerini yetiştiren ve geliştiren insanların olup olmadığı bu çalışmada incelenmiştir. Sivas İli müzik eğitimi içerisinde, Âşıklık Geleneği'nin etkisinin olup olmadığı çalışmanın tartışma boyutunu oluşturabilir.

5.3. ÖNERİ

“Türkiye'nin en önemli halk ozanlarından Âşık Veysel'in (Veysel Şatıroğlu), 1942-1948 yılları arasında Köy Enstitüsü olduğu dönemde Ladik Akpınar Anadolu Öğretmen Lisesi'nde görev yapıp müzik dersleri verdiği bilinmektedir. Samsun'un Ladik İlçesi'nde, 1940 yılında Köy Enstitüsü olarak eğitime başlayan, ilk olarak 4 yılda, daha sonra 5, 6 ve 7 yılda öğretmen yetiştiren Ladik Akpınar Anadolu Öğretmen Lisesi, Köy Enstitüsü olduğu dönemde, 1942-1948 yılları arasında ilçeye zaman zaman gelerek, müzik derslerine girip saz kursu veren Âşık Veysel'in, okuldaki kayıtları da bulunmuştur. Müstahdem kadrosunda görev yapan Âşık Veysel'in fotoğrafı ise o dönemki 'Akpınar Öğretmen Lisesi Memurları' panosunda birinci sırada yer alıyor, bununla birlikte, Arifiye, Hasanoglan, Cifteler, Kastamonu, Yıldızeli, Akpınar Köy Enstitülerinde bulunmuş ve derslere girmiştir” (Aktaş, 2013).

Bu doğrultuda, alanında uzman âşıkların, ilköğretim kurumları, lise ve üniversitelerde, belirli zaman dilimlerinde derslere girmeleri, bilgi ve birikimlerini, öğrencilere aktarmaları, geleneğin yaşamasında ve öğrencilerin müzik eğitimleri üzerinde etkili olacağı, önerilerimiz arasında yer almaktadır.

Diğer yandan, Âşıklık Geleneği'nde en dikkat çeken âşık tipi, gezgin âşıklardır. Gezgin âşıkların en önemli özellikleri, köyleri, ilçeleri dolaşarak hünelerini sergilemektir. Gittikleri yerlerde insanları etkiler, toplum tarafından büyük beğeni toplarlar. Gittikleri yerlerde insanların saz çalıp türkü söyleme isteğini arttıran ve dolaylı olarak insanların bu alana yönelmesine vesile olurlar (Kuzucular, 2012).

Bu doğrultuda, önerilerimiz arasında, Anadolu'da köyleri, ilçeleri dolaşarak geleneği yaşatan ve gittikleri yerlerde, halkın müzik eğitimlerinde etkili olan, Gezgin Âşıklık Geleneği'nin yaşatılması önerilerimiz arasında yer almaktadır.

KAYNAKÇA

Artun, Erman. (2014). Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı Edebiyat Tarihi Metinleri, Karahan Kitabevi, Adana, 2-61-79-231.

Artun, Erman. (2009). XVII. Uluslararası Kıbatek Edebiyat Şöleni, Balkanlar Türk Edebiyatı ve Kültürü, Kosova, 13 – 18 Ağustos Eylül 2009.

Artun, Erman. (1999). Alevi-Bektaşî Edebiyatına Genel Bir Bakış, 2000'e Girenken Medyadaki Dilimiz ve Halk Ozanları Sempozyumu, Ankara, 18-19 Aralık 1999.

Artun, Erman. (1998). Günümüzde Yeniden Yapılanan Âşıklık Geleneğinin Sosyo- Kültürel Boyutu Emlek Yöresi ve Çevresi Halk Ozanları Sempozyumu Bildirileri, Ankara, 11-25-296.

Aslan, Ferhat. (2012). Âşık Edebiyatı'' Usta-Çırak Geleneği'' ile Geleneksel Osmanlı Türk Müziği ''Meşk Usulü''nün Karşılaştırılması, İstanbul, 236-237.

Aslan, Ensar. (1992). Çıldırli Âşık Şenlik/Hayatı-Şiirleri-Karşılaşmaları-Hikâyeleri, Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Diyarbakır, 188.

Ayışit Onatça, Neşe. (2007). Alevi- Bektaşî Kültüründe Kırklar Semahı Müzikal Analiz Çalışması, Bağlam Yayıncılık, İstanbul, 28.

Balkaya, Âdem. (2013). "Mekân Poetikası Bağlamında Âşık Kahvehaneleri ve Âşık Üzerinde Kimi Fonksiyonları", Turkish Studies, Vol. 8/1, 881-889.

Behar, Cem. (2014). Aşk Olmayınca Meşk Olmaz Geleneksel Osmanlı / Türk Müziğinde Öğretim ve İntikal, Yapı Kredi Yayınları / Sanat, 4. Basım, İstanbul, 14-15.

Biröl, K. Bülent. (2002). "Toplumsal Yapılanmayla Kültürel ve Müziksel Gelişim Arasındaki İlişki", 21.yy Başında Türkiye' de Müzik Sempozyumu (Sevda-Cenap And Müzik Vakfı), 15-16 Mart Ankara, 420.

Clarke, Gloria, I. (2001). Müzik, Kimlik ve Çoğulculuk: Kanada'ya Bir Bakış, Müzikoloji Derneği Sempozyumu Bildirileri, (27-28 Kasım1999/ 20-21 Ekim 2000), Bakı, Kitap Matbaacılık, İstanbul, 141.

Çobanoğlu, Özkul. (2000). Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü, Akçağ Yayınları, Ankara, 130.

Dedekargınlioğlu, Hüseyin. (2010). Dünkü ve Bugünkü Alevilik, Türk Kültürü ve Hacı Bektaşî Veli Araştırma Dergisi, Ankara, 2010/56.

Durbilmez, Bayram. (2008). Âşık Edebiyatı Araştırmaları: Taşpınarlı Halk Şairleri, 3. baskı, Ürün Yayınları, Ankara, 79-92.

Düzgün, Dilaver. (1998). Erzurum'da Âşık Kahvehanesi Geleneği, Ankara, 176-178-193-194.

Günay, Umay. (1992). Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi, Akçağ Yayınları, Ankara, 30.

Kaptan, Zekeriya. (2012). Sivas'ta Yaşayan Âşıklık Geleneği Alevi – Bektaşî Âşıklar, Hisarlı Ahmet Sempozyumu, Kütahya, 4-9.

Kaya, Doğan. (2000). Âşık Edebiyatı Araştırmaları, Kitapevi Yayınları, İstanbul, 16-19-148.

Kaya, Doğan. (1997). Edebiyatımızda Âşık Kolları ve Şenlik Kolu, Âşık Şenlik Sempozyumu, Ankara, 22-23.05.1997, 141.

Kaya, Doğan. (2001). İletişim Çağında Halk Kültürleri ve Ozanlığın Geleceği Sempozyumu, Ankara, 13-14.10.2000. / Millî Folklor, 52, Kış 2001, 87-92

Kaya, Doğan, (1999). Acıyurtlu Halk Şairleri, Acıyurt Köy Dernekleri Yayınları, Dilek Matbaası, Sivas, 141.

Kaya, Doğan. (2008). Sivas'ta Âşıklık Geleneğinin Bugünkü Durumu, Cumhuriyet Döneminde Sivas Sempozyumu, Sivas, 1-4.

Noyan, Bedri. (1966). "Bektaşîlik-Alevîlik Nedir?", Yeni Gazete, İstanbul, 16.7.1966, 18.

Özarslan, Metin. (2001). Erzurum Âşıklık Geleneği, Akçağ Yayınları, Ankara, 2001, 356.

Özdemir, Nazife, (2013). Cem İbadeti ve Ritüelleri Dergisi, (27. 01. 2013), 13.

Rayman, Hayrettin, (1997). Âşık Sümmânî, Ankara, Milli Folklor, Üç Aylık Uluslararası Hak Bilimi Dergisi, 68.

Sakaoğlu, Saim. (1998). Türk Saz Şiiri Türk Dünyası El Kitabı, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 3.Baskı, Ankara, 383.

Tanrikulu, Nazım, İrfan. (1997). Âşıklar Divanı-Günümüz Âşıkları, İstanbul, 23.

Uçan, Ali. (1997). Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 9.

Yıldırım, Ali-Şimşek Hasan. (2011) Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri Seçkin Yayınları, Ankara, 101-119-121-169.

Yıldırım, Ali-Şimşek Hasan. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri(Dokuzuncu Basım), Seçkin Yayıncılık, Ankara 45.

İNTERNET KAYNAKÇASI

Kemal, Turan. (2014). (<http://edebiyat.egitim.net/-asiklik-edebiyatinin-gelisimi/>)

(https://tr.wikipedia.org/wiki/Pir_Sultan_Abdal_%C5%9Eenlikleri)

(<http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=92130>)

(http://www.camsih.com/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=43&Itemid=69)

(<http://edebiyat.egitim.net/-asiklik-edebiyatinin-gelisimi/>)

(http://www.dha.com.tr/ask-veysel-muzik-dersi-vermis_460380.html)

(<https://www.muzikogretmenleriyiz.biz/asik-veysel-kimdir/>)

(http://www.edebiyadvesanatakademisi.com/edebiyad/824gezgin_%C3%A2siklik_gelenegi.html)

(<https://imranlitv.wordpress.com/2007/07/15/geleneksel-cogi-senlikleri-duzenlendi/>)

(<http://www.sivas.im/ozanlar-mekani-camsih-ve-huseyin-abdal-1108.html>)

(<http://camsihlilar.yetkinforum.org/t16-camsih-tarihi>)

(<http://imranli-der.blogspot.com.tr/2011/12/sivas-imranli-cogi-baba-kultur.html>)

(<http://turkoloji.cu.edu.tr/Halk%20Edebiyatı/5.php>)s

(<http://rihtimdergi.com/kahvehaneler/>).

EKLER

EK 1

Kaynak Kişi Görüşme Formu

Görüşme Yeri:

Görüşme Tarihi:

Görüşme Saati:

Zaman Dilimi:

Görüşmede Bulunanlar:

Ad Soyadı:

Doğum Tarihi:

Doğum Yeri:

Cinsiyet:

Medeni Hali:

Eğitim Durumu:

Mesleği:

İkamet Adresi:

EK 2

Görüşme Soruları

Âşıklık Geleneği icra biçimlerinden düğünlerin, Sivas müzik kültürü ve özellikle müzik eğitimi üzerindeki etkisi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Âşıklık Geleneği icra biçimlerinden kahvehanelerin, Sivas müzik kültürü ve özellikle müzik eğitimi üzerindeki etkisi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Âşıklık Geleneği icra biçimlerinden Cem ritüellerinin, Sivas müzik kültürü ve özellikle müzik eğitimi üzerindeki etkisi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Âşıklık Geleneği icra biçimlerinden festival, şenlik ve şölenlerin, Sivas müzik kültürü ve özellikle müzik eğitimi üzerindeki etkisi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Âşıklığa başlamanızda geleneğin icra biçimlerinin etkisi var mıdır?

Bu gelenek içerisinde, yetiştirdiğiniz çırak var mıdır?

EK 3

Âşıkların Etkinliklerden Bazı Resimler

Resim 1

1931 Sivas Âşıklar Bayramı

Sivas Fasıl Heyeti Âşıklar ve Halk Oyunları Derneği arşivinden alınmıştır.

Resim 2

Sivas Fasıl Heyeti Âşıklar ve Halk Oyunları Derneği arşivinden alınmıştır.

Resim 3

Sivas Fasıl Heyeti Âşıklar ve Halk Oyunları Derneği arşivinden alınmıştır.

Resim 4

Sivas Fasıl Heyeti Âşıklar ve Halk Oyunları Derneği arşivinden alınmıştır.

Resim 5

Sivas Fasıl Heyeti Âşıklar ve Halk Oyunları Derneği arşivinden alınmıştır.

Festival/Şenlik/Şölen ve Âşıklar Bayramı İle İlgili Bazı Resimler

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Körsenir Kültür Müdürlüğü, Üstalar Müzik ve Oyun Topluluğu

Kurt Dış ve Kurt İç Aşıkların Buluşması

7. ULUSLARARASI SİVAS AŞIKLAR BAYRAMINDA BULUŞALIM

**ÜCRETSİZDİR
Halkımız Davetlidir**

3 Kasım 2013 Pazar Günü
Saat 13.00-15.30
Yer : Sivas Termal - Sıcak Çermik

3 Kasım 2013 Pazar Günü
Saat 19.00 - 22.00
Yer : Atatürk Kültür Merkezi

4 Kasım 2013 Pazar Günü
Saat 19.00'da
Yer : Atatürk Kültür Merkezi

Sivas Termal Yaşam Merkezi

MARKA ZARA ÖZEN kebab YILTAŞGRUP Pazaristan PREFABRİK

8. Uluslararası Geleneksel Sivas Âşıklar Bayramı

15 Açılış Programı Saat: 16.00
16 Âşıkların Sunumu Saat: 20.00
17 Âşıkların Final Programı Saat: 20.00

02.05.1931

SİVAS ve KARS HALK OYUNLARI GÖSTERİLERİ

DERNEK YÖNETİMİ
 AHMET AYIK Bşk
 CAFER GÖMÜŞER Bşk
 BUKET DOĞAN Bşk
 ÖMER CİTİR Sek
 MURAT KAVAS M

KATILIMCI ÂŞİK, OZAN ve ŞAİRLERİMİZ

DİNMUHAMMED AMETBEK / KAZAKİSTAN	ÂŞİK ERZADE / İSTANBUL	ŞAİR İSMETİ / SİVAS
GÜLİRA KASYMKULOVA / KIRGIZİSTAN	ŞAİR İDRİS GÜMÜŞ / YOZGAT	ŞAİR MUSTAFA GÜLÜM / SİVAS
PERİ KIZI / AZERBAJCAN	ŞAİR MURAT ERCİYES / YOZGAT	ŞAİR İBRAHİM AYDIN / SİVAS
RAMİN MARAGALI / İRAN	ŞAİR BEKİR ATAMAN / YOZGAT	ŞAİR ENVER ARTUÇ / SİVAS
AHMET RIZA / İRAK TÜRKMENİ	ŞAİR TURGUT AYDIN / KAYSERİ	ŞAİR METİN TANIS / SİVAS
ÂŞİK AYTEN ÇINAR / ANKARA	ŞAİR DÜRAN AYĞÜN / KAYSERİ	ŞAİR KENAN BİLGAC / SİVAS
ÂŞİK SARICAKIZ / İSTANBUL	ŞAİR HÜSEYİN DÖNGEL / İNEGÖL	ŞAİR MURAT KAVAS / SİVAS
ÂŞİK OZAN ÇİÇEK / İSTANBUL	ŞAİR BAKİ ÇETİN / KARS	ŞAİR BAHATTİN ÇETİN / SİVAS
ÂŞİK KAZANOĞLU / ANTALYA	ŞAİR NAZİM HİKMET TANRIKULU / KARS	ŞAİR HALİL TOPCU / SİVAS
ÂŞİK KURBANOĞLU / İSTANBUL	ÂŞİK GÜLŞADİ / SİVAS	ŞAİR TEYFİK KELEŞ / SİVAS
ÂŞİK ÇERKEZOĞLU / ERZURUM	ÂŞİK ERKANİ / SİVAS	OZAN EFSANİ / SİVAS
ÂŞİK MUHSİN YARALI / AĞRI	ÂŞİK ERDEMİCAN / SİVAS	OZAN SENTÜK İYİDOĞAN / SİVAS
ÂŞİK İLGAR ÇİFTÇİOĞLU / KARS	ÂŞİK MEVLÛT MERTOĞLU / SİVAS	OZAN MUSTAFA İNCE / SİVAS
ÂŞİK SAH OZAN / YOZGAT	ÂŞİK HAYALOĞLU / SİVAS	OZAN AHMET YILDIZ / SİVAS
ÂŞİKOZAN NİHAT / DENİZLİ	ÂŞİK BÜLENT / SİVAS	OZAN ABDURAHMAN TOY / SİVAS
ÂŞİK BEHRAMİ / KARS	ÂŞİK ÖZLEMİ / SİVAS	

SUNUCULAR: BUKET DOĞAN - AHMET YANALAK - FARUK BİLGE

Kongre Müzesi Bahçesi Saat: 20.00 **Tüm Halkımız Davet**

9. Uluslararası Geleneksel Sivas Âşıklar Bayramı

YURT DIŞI AŞIKLAR
 Şemsi Gül CAKUPOVA, Kazakistan
 Gülüra KASYMKULOVA, Kırgızistan
 Âşık Peri HASANOVA, Azerbaycan
 Parkhat BAZAKOV, Doğu Türkistan
 Ramin MARAGALI, İran
 Sevil , Azerbaycan
 Ahmet RIZA, Irak Türkmeneli

SAİRLER
 -İbrahim AYDIN
 -Mustafa GÜLÜM
 -Enver ARTUÇ
 -Kenan BİLGAÇ
 -Halil TOPCU
 -Murat KAVAS
 -Bahattin ÇETİN
 -Bekir AKBULUT

15 Ağustos 2015 Âşıkların Sunumu
Saat: 20.00
Kongre Müzesi Bahçesi **Tüm Halkımız Dav**

SİFAHOD
 SİVAS FASIL HEYETİ AŞIKLAR VE HALK OYUNLARI DERNEĞİ
 2007

Âşık Erdemcan
Âşık Erhanî
Âşık Kallanî
Âşık Öztemî
Fatma ve Saadî Mert
Âşık İsmetî
Âşık Mehmet Yıldız
Âşık Sefîlî Selimî
Zaralî Halîl Söylr
Âşık Ruhsatî
Dede Korkut
Muzaffer Sarısözen
Âşık Veysel
Pir Sultan Abdal

Kırşehir Abdallar Müzik Oyun Toplantısı
Âşık İsmetî

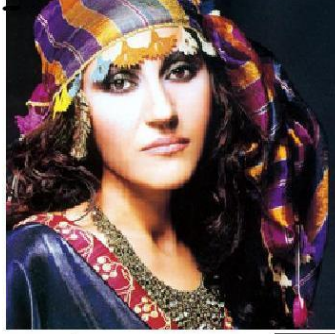
Stso
METROPOL
DUMAN KARDEŞLER LTD.ŞTİ
KARACAK PREFABRİK
KUZ İNŞA

Resim 6-7-8

Yukarıda yer alan üç afiş, Sivas Fasil Heyeti Âşıklar ve Halk Oyunları Derneği arşivinden alınmıştır.

10. GENELEKSEL COĞI BABA KÜLTÜR FESTİVALİ

AYNUR

DOĞAN

CEMİL KOÇGÜN

ALİ KIZILTUĞ

3 . TEMMUZ . 2011

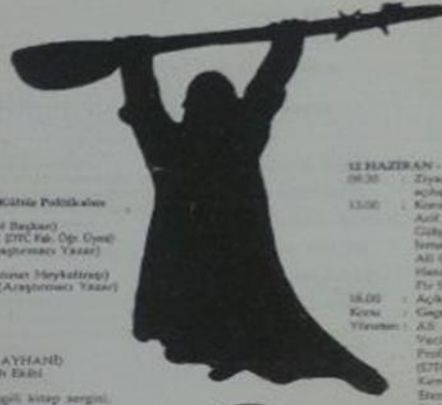
Resim 9 –

2011 Sivas İmranlı İlçesi Coğı Baba Şenlikleri

(<https://imranlitv.wordpress.com/2007.07.15/geleneksel-cogi-senlikleri-duzenlendi/>) sitesinden alınmıştır.

SIVAS-YILDIZELİ/BANAZ KÖYÜ

12-13 HAZİRAN 92
GELENEKSEL
PİR SULTAN ABDAL
KÜLTÜR ETKİNLİKLERİ

12 HAZİRAN - CUMARTESİ

09.30 : Ziyarete giriş
13.00 : Açılış töreni
Konu : Geleneksel Gözdeğirmeni Kültürü
Yürütme : Ali BALIKÇI (Yazar)
Murtaza DEMİR (Genel Başkan)
Doç. Dr. Abdül ERDEM (ETC Fak. Öğr. Üyesi)
Ayhan ÇUBUKÇU (Anıtsayınacı Yazar)
Cahit KOCACAN
(Pir Sultan Abdal Anıtsayınacı Mevlevîliği)
Bhan Cem ERSEVEN (Anıtsayınacı Yazar)

13.00 : Yemek arası
14.00 : Konser
Musa ERGÜLLÜ
Gülben ALTUN
Ağık Nuri KILIÇ
Ayhan ÇABUK (Dünya AYHAN)
Pir Sultan Abdal Semah Ekibi

EDİTÖR ETKİNLİKLERİ

Halk edebiyatında ilgili kitap sergisi,
AHSAD ayetlerinin çevirileri, Bezen ve
TET ile ilgili sergiler,
Demokratik Kültür Örgütleri Temsilcileri
16.00 : Sergiğin bitmesi ile ilgili program

13 HAZİRAN - CUMA

09.30 : Ziyarete giriş, Anıtsayınacı ve sergi sergisi,
açılış konuşması, konuşmaları konuşmaları

13.00 : Konser
Ağık SAÇ
Gülben ALTUN
İsmail KAYA
Ali ÇAĞAN
Hüseyin GÜLTERKİN
Pir Sultan Abdal Semah Ekibi

16.00 : Açılış töreni
Konu : Geleneksel Gözdeğirmeni PİR SULTAN ABDAL
Yürütme : Ali BALIKÇI (Yazar)
Vahit TİMURKÖLÜ (Anıtsayınacı Yazar)
Prof. Dr. Musa ÇAĞIRCI
(ETC Fakültesi Öğretim Üyesi)
Kemal KOYER (Yakınık Mimar)
Emin TÜZ (Pir Sultan Abdal Anıtsayınacı Yazar)
20.00 : Tiyatro Programı
Pir Sultan Abdal Oyunu (Mevlevî Sofrası)

PİR SULTAN ABDAL
Kültür ve Tanıtma Derneği

MERKEZ : ANKARA
ŞUBE : İSTANBUL
İZMİR
SIVAS

Dümen Cad. No. 299/B. ÖZMEN
Ağık Veyisli Cad. Yay Sokak No. 21 ALBAYRAK
1711 sok. No. 371 KARŞIYAKA
Sarıyer Şişli No. 110

Tel. 0 (4) 153 09 54
Tel. 0 (1) 563 00 74
Tel. 0 (33) 31 41 25
Tel. 0 (47) 21 13 25

ANKARACI

Resim 10

Bu afiş, Ankara Pir Sultan Abdal Genel Merkezi arşivinden alınmıştır.

1- 2 TEMMUZ SIVAS MERKEZ
3- 4 TEMMUZ BANAZ KOYU

93

4 GELENEKSEL 1. PİR SULTAN ABDAL KÜLTÜR ETKİNLİKLERİ

KATILANLAR

Aziz Nesin
Aşım Bezirci
Prof. Alpar Timuçin
Prof. Cevat Geray
Doç. Atilla Erden
Sami Karadren
Aydın Çubukçu
Hasan Uysal
Demet İşik
Emel Songur
Lütfi Kaleli
Cengiz Gündoğdu
Öner Yağcı
Raif Türk
Şükür Günbulut
Mustafa Yalçınar
Soner Doğan
Battal Pehlivan
Metin Altuok
Müseyin Yurttaş
Hidayet Kazakuş
Aydoğan Yavaşlı
Behçet Aysan
Zecrin Taşpınar
Hüseyin Atabaş
Ali Yüce
Uğur Kaynar
İlhan Cem Erseven
Burhan Günel
Lütfiye Aydın
Hüseyin Gülkanat
Çarkas Karadağ
Asaf Koçak
Gölnaz Çolak
Mehmet Özer

PİR SULTAN ABDAL
Kültür ve Tanıtma Derneği.

Mahzuni Şerif
Arif Sağ
Yavuz Top
Musa Eroğlu
Muhlis Akarsu
Hasret Gültekin
Gülşen Altun
Ayşe Gürocak
Haydar Ünal
Kemal Soyer
Muammer Çiçek
Ali Balkız
İnsancıl Dergisi Okuma Tiyatrosu
Azmi Toğuzata
Nesimi Çimen
Dertli Divani
Sabahat Akkız
İsmail Kaya
Ali Çagan
Omer Şan
Hasan Hüseyin Demirel
Edibe Suları
Özcan Çağdaş
Hasan Tatar
Halil Yalçınar

Hasan Kaptani
Ali Baştuğ
Ayhan Çabuk
Sevgi Demir
Nuri Kılıç
Süleyman Özkan
Ali Kocaoglu
Grup Cüne Umur
Grup Telden Dile

Resim 11

Bu afiş, Ankara Pir Sultan Abdal Genel Merkezi arşivinden alınmıştır.

Resim 12

Sivas Divriği Çamşılı Hüseyin Abdal Etkinliği

(http://www.camsih.com/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=43&Itemid=69) sitesinden alınmıştır.

Resim 13

Sivas Divriği Çamşih Hüseyin Abdal Etkinliği

(http://www.camsih.com/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=43&Itemid=69) sitesinden alınmıştır.

Resim 14 (Âşık Erdem Can ve Âşık Erkanı)

3. Âşık Sefil Selimi'yi Anma Programı (Âşık Erdem Can'ın kendi arşivinden alınmıştır)

Resim 15

Geleneksel Cogi Baba Etkinliklerinden, Erdal Erzincan ve Mercan Erzincan, (<https://imranlitv.wordpress.com/2007.07.15/geleneksel-cogi-senlikleri-duzenlendi/>) sitesinden alınmıştır.

 **22. Hüseyin Abdal ve Çamşih Türküleri Festivaline
Önür Vermeniz Bize Güç Katacaktır.**

*Saygılarımızla,
Çamşih Hüseyin Abdal Derneği
Yürütme Kurulu*

OLUR MU?
Yine memleketim akıma düştü
Bilem ki beni de soran olur mu?
Hazretlik kalbime yaralar açtı
Yaramı bağlayıp saran olur mu?

*İlkbahar ayında taburcu olsam
Ölmeden sıلامي bir daha görsem
Akraha dostlara misafir olsam
Bu detli misafiri alan olur mu?*

*Ertekin'im senin özülmen bosa
Yazılanlar gelir bu garıp bosa
Simdi güvenmek yok kavim kardaşa
Düşenin akraba dostu olur mu?*
ALİ ERTEKİN

ÖNEMLİ NOT:

- Festival alanının her türlü zararlılara karşı ilaçlanmıştır.
- Festival alanında Sağlık Ekibi ve Ambulans bulunmaktadır.
- Festival alanında Lokantalar, Bakkal ve Manavlar bulunmaktadır.
- Festival alanında satıcıların içki satması yasaktır.
- Festival alanında içki içilmesi yasak olduğundan konukların içki getirmemeleri rica olunur.

BAŞVURULARI VE BİLETİLERİ ALIŞTIRMA BİLGİLERİ
Ziraat Bankası Önü saat 07.30 • Cüreik Meydan da saat. 08.30

DESTEKLEYEN KURUM VE KURULUŞLAR

sahin
HAMZA SAHİN

SİVAS BELEDİYESİ

EMARSAN

**DİVRİĞİ SESİ
GAZETESİ**

ERDAL HUKUK BÜROSU

DKD İSTANBUL

DKD ANKARA

DKD DİVRİĞİ

**Yesil DİVRİĞİ
GAZETESİ**

BARIS

22.HÜSEYİN ABDAL ve ÇAMŞIH TÜRKÜLERİ FESTİVALİ

"Divriği Ozanları Anısına"

HÜSEYİN OZAN METİN
DEDE VE SEMAH EKİBİ
ALİ YALÇIN
MEHMET KARABUDAK
ABBAS ŞİMŞEK

ŞEHRİBAN
SELAHATTİN KARABULUT
İBRAHİM YALÇIN ERDOĞAN VE
CEM GENÇ İKİLİSİ

Sanatçı : OLCAY ŞİMŞEK

**Devlet Zorun : SELAHATTİN KARABULUT VE
OZAN ÖZDEMİR İKİLİSİ**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI KATKILARIYLA

19 TEMMUZ 2015

ÇAMŞIH HÜSEYİN ABDAL DERNEĞİ SİVAS, DİVRİĞİ, ÇAMŞIH İrtibat: Tel:0532 258 04 85 - 0533 884 62 04

Resim 16

22. Çamşih Etkinliği,

(http://www.camsih.com/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=43&Itemid=69) sitesinden alınmıştır.

Köy Düğenlerinden, Âşıkların Bazı Resimleri

Resim 17

Âşık Erdem Can'ın (2015), bir köy düğünü fotoğrafı, Erdem Can'ın kendi arşivinden alınmıştır.

Resim 18

Âşık Erkani (2015), bir köy düğünü fotoğrafı, Âşık Erkani'nin kendi arşivinden

Resim 19-20

Âşık Suat, köy düğününden bir resim, kendi arşivinden alınmıştır.

Âşık Veysel'in Ladik Akpınar Anadolu Öğretmen Lisesinde 1942-1948 yılları arasında, eğitim verdiğine dair bir resmi

Resim 21

Ladik Akpınar Anadolu Öğretmen Lisesi, 1942-1948, Âşık Veysel (Veysel Şatıroğlu)

(<https://www.muzikogretmenleriyiz.biz/asik-veysel-kimdir/>) sitesinden alınmıştır.

Cem ritüelleri ile ilgili resimler

Resim 22

Sivas Cem Vakfı Gençlik Kolları saz ekibi, (Cem Vakfı Sivas Şubesi arşivinden alınmıştır)

Resim 23

Sivas Cem Vakfı Gençlik Kolları saz ekibi ve semah ekibi, (Cem Vakfı Sivas Şubesi arşivinden alınmıştır)

Resim 24

Sivas Cem Vakfı Gençlik Kolları küçükler semah ekibi, , (Cem Vakfı Sivas Şubesi arşivinden alınmıştır)

Resim 25

Sivas Cem Vakfı Gençlik Kolları büyükler semah ekibi, (Cem Vakfı Sivas Şubesi arşivinden alınmıştır)

Görüşmeye Katılan Âşıkların Resimleri

Resim 26

Sol baştan, Âşık Özlemi, Âşık Erkani, Âşık İsmeti, Ahmet Ayık, Âşık Kulfani, Ahmet Açıl

Resim 27

Âşık Bülent, Ahmet Açıl

Resim 28

Sol baştan Âşık Suat, Âşık Gülşadi, Âşık Kadimi

Resim 29

Sol baştan Âşık Suat, Âşık Gülşadi, Âşık Kadimi, Ahmet Açıl

Resim 30

Âşık Erdem Can ve ustası Âşık Davut Sulari

ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyadı: Ahmet AÇIL

Sürekli Adresi: Ali Baba Mahallesi 1. Sokak, Erşan Apartmanı No: 1/1

Doğum Yeri ve Yılı: Tokat/ 1985

İlkokul: Avcıpınarı Köyü İlkokulu

Ortaokul: Ziya Gökalp Ortaokulu

Lise: Sivas Lisesi

Lisans: Cumhuriyet Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü Müzik Teknolojileri Anabilim Dalı

Ana Sanat Dalı: Halk Müziği

Branş: Bağlama

Çalışma Hayatı: 2013 yılından itibaren Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Kültür Daire Başkanlığına bağlı, Türk Halk Müziği Biriminde, Halk Müziği Eğitmeni ve Tonmayster olarak çalışmaktayım.

